

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

4^E JAARGANG

WOENSDAG 28 MEI 1919

No. 178

INHOUD

	Blz.
VERRUIMING DER WETTELIJKE BEPALINGEN OMTRENT HET ENTREPOT-VERKEER door <i>Ed. G.</i>	497
Uitgevoerde en voorgenomen Verbeteringen van onze Scheepvaartwegen VIII door <i>Ir. V. I. P. de Blocq van Kuffeler</i>	498
De Vereenigde Staten en de Landverhuizing	502
De Rijksmiddelen	503
AANTEKENINGEN:	
De goudproductie in 1918	503
De Britsche bankconcentraties	504
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	504
Ontvangsten van Spoor- en Tramwegmaatschappijen	505
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	505
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	506—513
Geldkoersen. Effectenbeurzen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	
Bankstaten. Verkeerswezen.	

18 miljoen en gingen de rekening-courant-saldi van anderen 19 miljoen terug.

Een verdere verbetering van den dollarkoers tot 2.54½ was op de wisselmarkt het voornaamste punt van de afgelopen berichtswEEK. Ook sterlingwissels bleven zeer gezocht, daarentegen waren Fransche en Belgische francs wederom sterk aangeboden en terugloopend in koers. Vooral Parijs was zeer flauw en daalde tot ca. 38.20, zoodat het een oogenblik lager dan België noteerde. Daarna trad Vrijdag een sterke verbetering in, die ook heden bleef aanhouden, zoodat weder 40.75 genoteerd kon worden. In marken waren de omzetten weder zeer belangrijk; de koers onderging echter weinig verandering. Het zeer groote aanbod werd grif uit de markt genomen, de koers vertoonde dooreengenomen eerder een neiging om op te loopen.

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.***WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN**Secretaris-Redacteur: *G. E. Huffnagel.*

Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijge Plaatweg 37.*
Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*
Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 15,—. Buitenland en Koloniën f 17,— per jaar. Losse nummers 30 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnés, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

28 MEI 1919.

De geldmarkt was de afgelopen week beduidend ruimer van middelen voorzien. De prolongatierente liep dan ook van 3¼ pCt. tot 3 pCt. terug en ook particulier disconto was tot lager koersen te plaatsen, hoewel de daling hier hoogstens ¼ pCt. bedroeg. Vooral in den weekstaat van de Nederlandsche Bank komt de ruimere toestand van de geldmarkt tot uitdrukking. De binnenlandsche wissels verminderden met ca. 28 miljoen, terwijl de beleeningen ruim 16 miljoen terugliepen. Van den teruggang in de binnenlandsche portefeuille komt echter 23 miljoen voor rekening van de regeering, die dit bedrag aan schatkistpromessen kon aflossen, maar daarentegen in rekening 1,7 miljoen meer schuldig bleef. Door een en ander verminderde de bankbiljettenomloop met

VERRUIMING DER WETTELIJKE BEPALINGEN OMTRENT HET ENTREPOT-VERKEER.

Onder bovenstaanden titel is door Z.Exc. den Minister van Financiën in de maand April van dit jaar een wetsontwerp ingediend, waardoor het mogelijk zal zijn, dat de handel op grootere schaal dan tot nog toe is geschied, gebruik kan maken van het Entrepot.

De Amsterdamsche Kamer van Koophandel mag het zich tot haar verdienste rekenen door de Regeering herhaalde malen gewezen te hebben op de noodzakelijke verruiming dezer bepalingen, de indiening van dit wetsontwerp te hebben bevorderd.

Met de indiening *alléén* van dit wetsontwerp is echter de handel niet gebaat. Dit wetsontwerp moet met bekwamen spoed behandeld worden, opdat de handel er nu bijtijds van kan gebruik maken.

Feitelijk is het tijdstip nu reeds gekomen, waarbij het instituut van uitgebreid Entrepot dienst zoude kunnen doen. Z.Exc. de Minister van Financiën is dan ook in een mij toegestane audiëntie op de hoogte gebracht van de noodzakelijkheid eener spoedige behandeling en invoering van het aanhangige wetsontwerp. Het is een feit, dat in de jaren, die aan den oorlog vooraf gingen, de nijverheid in Nederland een niet onbelangrijke uitbreiding heeft ondergaan; deze uitbreiding is gedurende den oorlog niet tot stilstand gekomen. Bijna geen industrie in ons land is er, die niet op aanzienlijke vergrooing kan bogen.

Nu zijn er vele industrieën, die voor hare fabrieken grondstoffen noodig hebben, welke aan inkomend recht onderworpen zijn. Voor zoover nu deze fabrieken voor binnenlandsch gebruik noodig zijn, zullen de tegenwoordige rechten nog geen al te grooten invloed uitoefenen om met geheel afgewerkte fabrieken met het buitenland te kunnen concurreeren. Zoo-

dra echter deze industrieën voor export met het buitenland moeten concurreren, zal het zelden gebeuren, dat de Nederlandsche industrie dat met succes zal kunnen doen. Nemen wij b.v. de kleding-industrie. Voor het vervaardigen van dames- en kinder-kleding worden hier te lande veel grondstoffen gemaakt, echter om een uitgebreide collectie samen te stellen, in staat om met de industrieën van Berlijn, Weenen, Parijs en Londen te concurreren, ontbreekt daaraan nog zeer veel.

Zoo hebben gedurende den oorlog onze industrieën in Tilburg en Helmond zoowel als in Twente, onze kledingvoorziening groote diensten bewezen; al moet aanstonds worden toegegeven, dat het dikwijls is voorgekomen, dat deze diensten eenigszins duur betaald zijn geworden. Toch zoude de kleding-industrie, zoodra het verkeer geheel hersteld is, het zonder aanvoer uit het buitenland niet kunnen stellen; maar aangezien zich de kleding-industrie gedurende den oorlog zoo enorm heeft uitgebreid, zelfs zóó, dat zij bijna geheel voorzien kan in de binnenlandsche consumptie, zal het noodig zijn, wil hier in de toekomst niet van een aanzienlijke overproductie sprake zijn, dat deze industrie zich op export blijft toeleggen. Als aanstonds handel en verkeer wederom een meer normaal karakter zullen hebben aangenomen, zal hier, evenals het vóór den oorlog gebeurde, wederom buitenlandsche kleding worden ingevoerd.

Zelfs de landen als Frankrijk, Engeland, Duitschland en Amerika, waar vóór den oorlog een zoo uitgebreide confectie-industrie bestond, betrokken wederkeerig van elkander gemaakte kleding.

De groote magazijnen in Parijs, zooals Louvre, Printemps, Galeries La Fayette en Au Bon Marché, evenals te Londen Peter Robinson, Selfridge e.a., betrokken uit *Berlijn* dames- en kinderconfectie. Maar eveneens kochten huizen als Herm. Gerson, Wertheim, Mannheimer e.a. te Berlijn, in Parijs en Londen dames- en kinder-kleding.

Voor al echter kocht men in Duitschland uit het „Buitenland” zeer vele grondstoffen voor de kleding-industrie. De statistiek van de goederen, die gedurende het jaar 1913 alleen reeds in de haven van Hamburg zijn ingevoerd, geeft hiervan een duidelijk overzicht.

Gedeeltelijk werden deze goederen in de Vrijhaven van Hamburg verwerkt, maar waar dit niet gebeurde bestond er gelegenheid om in het binnenland in daarmee gelijkgestelde gebouwen deze goederen te verwerken, zoodat bij weder uitvoer geen inkomend recht verschuldigd was.

Eveneens stel ik mij voor, dat de kleding-industrie van de door Z.Exc. den Minister van Financiën voorgenomen verandering bij het Entrepotverkeer ruim gebruik zal maken. Nu kan men dit op tweeërlei wijze bereiken. Door het entrepotverkeer te verleggen naar een speciaal daarvoor aangewezen terrein in de stad, dat behoorlijk afgesloten wordt, zoodat fraude niet kan voorkomen. Men kan dit echter ook bereiken, zooals in Art. 2 der Memorie van Toelichting van het meermalen aangehaalde wetsontwerp wordt uiteengezet. Het komt mij niet ondienstig voor, het artikel hier in zijn geheel weer te geven:

Artikel 2, geeft de gelegenheid om in het entrepot en de daarmee gelijk te stellen inrichtingen en op de daartoe behorende terreinen alle verrichtingen mogelijk te maken, die een handelaar of fabrikant in het vrije verkeer op het buitenland ingevoerde goederen zou willen toepassen, voordat hij die weder eene buitenlandsche bestemming geeft. Het spreekt vanzelf, dat entrepots, die voor de hier bedoelde bewerkingen van goederen in aanmerking komen, door hunne inrichting alle mogelijke waarborgen tegen frauduleuze praktijken moeten bieden. Zij zullen mitsdien op zoodanige wijze voor afsluiting moeten zijn ingericht, dat op tijden, dat daarin niet gewerkt wordt, elke frauduleuze uitslag, anders dan door het plegen van geweld, als uitgesloten moet worden beschouwd.

Voorts zullen naast het ambtelijk toezicht, zoo noodig, controle-maatregelen gevonden moeten worden in het vor-

deren van inzage van boeken en bescheiden en in een rekeningstelsel, dat verband houdt met den aard van het bedrijf.

Niet echter uitsluitend ten dienste der binnenlandsche industrie zal invoering van dit wetsontwerp groote diensten bewijzen; er zijn nog vele gevallen, waarin verruiming van het entrepotverkeer in een groote leemte voorziet.

Vele goederen worden hier te lande nog in Londen gekocht, die geen Engelsche fabrikaten zijn, maar die men vanuit Engeland betreft, omdat wegens den vrijhandel in Engeland zich daar een uitgebreide engros-handel heeft ontwikkeld in alle mogelijke buitenlandsche goederen. Niet iedereen is in staat, hetzij uit gebrek aan kapitaal of andere invloeden, direct uit het buitenland en voornamelijk overzee te importeerden. Daarvoor is tusschenhandel absoluut noodig.

Deze tusschenhandel moet vrijelijk kunnen in- en uitvoeren. Inkomende rechten, hoe laag deze ook zijn, belemmeren de mogelijkheid van concurreren met die landen, waar dergelijke rechten niet worden geheven. Waarom zouden b.v. onze groote importhavens, Amsterdam en Rotterdam niet, evenals Londen, groote warenhuizen kunnen hebben, waarin de goederen „onbelast” kunnen worden opgeslagen en wederom worden uitgevoerd, b.v. naar geheel Duitschland, Oostenrijk en waarheen men wil. Het ligt toch voor de hand, dat juist nu, terwijl groote volkeren met bijzonderen tegenzin elkander in hun land opzoeken om zaken te doen, zij hiervan geheel zullen afzien, zoodra in een neutraal land de gelegenheid wordt geboden om deze zaken te verrichten. Maar ook buiten deze gevoelskwestie om zou er voldoende aanleiding zijn om deze zaken vanuit Nederland te doen, terwijl dit nu geheel wordt overgelaten aan Engeland.

Het is geen geheim, dat onze vorige Minister van Financiën reeds een ontwerp van wet had om de invoerrechten te herzien, gedeeltelijk om technische redenen, maar eveneens om de financieele belangen van de schatkist te dienen, waaruit men de wetenschap kan trekken, dat onze invoerrechten althans op luxe artikelen, reeds in dat ontwerp zouden worden verhoogd.

De tegenwoordige Minister van Financiën zal zeer waarschijnlijk dit wetsontwerp niet eens ongewijzigd overnemen en zonder nu bevreemd te zijn voor protectionistische neigingen van den tegenwoordigen Minister, zal, zoo ik wel ben onderriicht, het nieuwe ontwerp van invoerrechten alleszins de sporen van niet onbelangrijke verhooging dragen.

Ik wil bij dit onderwerp niet de zeer belangrijke vraag van protectie of vrijhandel behandelen, omdat dit een vraagstuk geheel op zichzelf is; wel kan een Minister om fiscale redenen de invoerrechten verhoogen en daarbij protectie op het oog hebben. Geschiedt dit echter uitsluitend met luxe artikelen, dan hoeft van protectie geen sprake te zijn, alleen komt dan onmiddellijk de vraag „wat is luxe?”

Maar zelfs al wordt het komende tarief nog zoo matig verhoogd, het zal dan om eens ingevoerde goederen, hetzij onbewerkt of bewerkt, wederom te exporteerden, nog minder mogelijk maken dan dit bij ons tegenwoordig laag tarief reeds het geval is. *Daarom is spoedige behandeling en het tot wet verheffen van het ingediende wetsontwerp beslist noodig.*

Ed. G.

UITGEVOERDE EN VOORGENOMEN VERBETERINGEN VAN ONZE SCHEEP- VAARTWEGEN.

c. *Binnenscheepvaartwegen.* *)

2°. *De scheepvaartwegen in het zuidoosten des lands.* Voor de scheepvaart naar het Zuidoostelijk deel van ons land was van ouds de Maas aangewezen, zij het ook dat deze rivier slechts een zeer gebrekkige

*) Vervolg van pag. 359.

scheepvaartweg biedt en wegens het groote verhang dat in Limburg wordt aangetroffen en wegens den geringen waterafvoer in droge tijden, waardoor dan slechts geringe vaardiepte aanwezig is.

Toen na het Weener-Congres in 1815 Nederland en België werden samengevoegd opende zich een nieuw vershiet voor het scheepvaartverkeer van Holland naar het Zuidoosten en de verbetering van de Maas voor de scheepvaart kwam aan de orde. De inspecteur-generaal van den Waterstaat A. F. Goudriaan bracht in 1819 ter zake een rapport uit waarbij werd aangedrongen op den aanleg van een lateraal kanaal (dat de rivier vervangt) van 's-Hertogenbosch naar Luik, omdat, in verband met het groote verhang tusschen Luik en Venlo, een verbetering van de rivier toen ter tijde nog niet mogelijk werd geacht. In de jaren 1823 tot 1826 werd de Zuid-Willemsvaart van 's-Hertogenbosch tot Maastricht, welke deels door het tegenwoordige België loopt, tot stand gebracht. De politieke omstandigheden leidden er toe dat het nog tot 1859 duurde eer het kanaal van Luik naar Maastricht werd voltooid. Inmiddels was men in België begonnen met de kanalisatie van de Maas boven Luik en zodoende was een doorgaande scheepvaartweg verkregen tusschen Noord-Frankrijk, het industrieele Oosten van België en de Nederlandsche groote rivieren, terwijl het Kempensche Kanaal in de rechtstreeksche verbinding met Antwerpen voorzag.

Het profiel van de Zuid-Willemsvaart wordt in den laatsten tijd verruimd en verkrijgt een bodemiepte van 2.30 M. bij een bodembreedte van 15 M.; de sluisen hebben tenminste een schutlengte van

50 M., een doorvaartwijdte van 7 M. en een slag-dorpeldiepte van 2 M. onder kanaalpeil. Een beeld van de beteekenis, welke het kanaal verkregen heeft, moge blijken uit de volgende cijfers, betrekking hebbende op het scheepvaartverkeer in 1913:

Plaats	Schepen in op- en afvaart	
	Aantal	Inhoud in M ³ .
Sluis 1 (bij 's-Bosch)	17.198	4.073.229
„ 6 (tusschen 's-Bosch en Helmond)	15.158	3.735.627
„ 9 (tusschen Helmond en Weert boven het Eindhovensche Kanaal)	12.500	3.421.569
„ 16 (tusschen Weert en de grens)	10.965	3.244.080
„ 19 (bij Maastricht)	16.447	4.619.444
Kanaal Luik—Maastricht	13.613	4.048.622

Eindhoven is door het Eindhovensche Kanaal met een bodemiepte van 2 M. en een bodembreedte van 5 M. met de Zuid-Willemsvaart verbonden.

Zooals uit de gegeven cijfers blijkt heeft de Zuid-Willemsvaart een belangrijk verkeer tot zich getrokken en heeft op bevredigende wijze langen tijd voorzien in de behoefte aan een scheepvaartverbinding in Zuidoostelijke richting.

Al had het belangrijkste verkeer langs de Zuid-Willemsvaart plaats, de Maas werd niet geheel vergeten; deze werd voortdurend verbeterd, zoodat thans beneden Venlo een diepte van 3 M. onder M. R. (middelbare rivierstand) aanwezig is. Gedurende langen tijd van het jaar is echter de waterstand op de Maas beneden M. R.; in het droge jaar 1911 daalde het peil zelfs tot 1.54 onder M. R. te Venlo. Boven Venlo is de toestand voor de vaart slecht en in hoofd-

KAART DER VERBINDINGEN
TE WATER MET HET Z.O. DEEL
DES LANDS

E.S.B.

zaak wordt de rivier daar slechts bij hooge waterstanden gebruikt door afkomende vaartuigen.

In het Zuidoosten des lands gevoelde het Brabantse industriegebied het eerst behoefte aan uitbreiding der waterwegen en het was vooral in de belangrijke industriestad Tilburg dat zeer naar een waterweg, langs die stad loopende, werd verlangd. Talrijke plannen zijn in den loop der tijden opgemaakt; in 1855 werd reeds concessie verleend voor een kanaal van Tilburg naar de Donge bij 's-Gravenmoer, volgens de plannen van den gewezen majoor-ingenieur J. E. Duyvené, maar het plan bleek geen levensvatbaarheid te bezitten; in de ontwerp-kanalenwet Tak van Poortvliet was in 1878 een kanaal opgenomen van Eindhoven langs Tilburg naar den Amer, maar gelijk bekend, heeft dit wetsontwerp den weg naar het Staatsblad niet gevonden.

In 1889 stelden de Staten van Noord-Brabant f 2000,— beschikbaar tot dekking der kosten van een onderzoek naar een goeden waterweg en naar aanleiding hiervan werd door den toenmaligen hoofd-ingenieur van den Provinciaal Waterstaat Bake een ontwerp opgemaakt dat tot grondslag heeft gestrekt voor de totstandkoming van het thans in uitvoering zijnde Wilhelminakanaal ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met den Amer. De kosten werden aanvankelijk geraamd op 4,5 miljoen en dit hooge bedrag alsmede de overweging dat bij de totstandkoming van het kanaal ook groote Rijksbelangen voor de doorgaande vaart verbonden waren, vestigde de overtuiging dat het kanaal niet door de Provincie met subsidie van het Rijk behoorde te worden aangelegd, maar door het Rijk met steun van de betrokken streek. In verband hiermede werd het plan van Rijksweg onderzocht, waarbij bleek dat de voeding van het kanaal niet ten allen tijde voldoende verzekerd was en dat het wenschelijk was het kanaalprofiel ruimer te maken dan oorspronkelijk was ontworpen in verband met de toen voorgenomen verruiming van het profiel van de Zuid-Willemsvaart. De onderhandelingen met de Provincie omtrent deze zaken en de financiële regeling duurde tot 1899. Inmiddels deden zich verschillende omstandigheden, waaronder de uitbreiding van de stad Tilburg, voor, waardoor opnieuw wijzigingen noodig waren, terwijl de begroting herzien moest worden. Opnieuw was hierna langdurig overleg met de Provincie noodig, waarna de Staten op 9 Februari 1904 besloten eene provinciale subsidie te verlenen van 2,5 miljoen in de aanlegkosten, waarvan de raming 7,5 miljoen bedroeg; verschillende belanghebbende gemeenten droegen voor een bedrag van 7 ton in de 2,5 miljoen bij. 31 October 1904 werd het ontwerp van wet tot den aanleg van Rijksweg van een scheepvaartkanaal ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer, welk kanaal sedert den naam van Wilhelminakanaal draagt, ingediend en 17 Juni 1905 verscheen de wet in het Staatsblad.

Het kanaal, dat thans van den Amer tot Breda en Tilburg voor de vaart opengesteld is en overigens in uitvoering is, vindt men op het bijgaande kaartje nader aangegeven. Het brengt een waterverbinding voor de belangrijke steden Breda en Tilburg, terwijl plaatsen als Oosterhout en Dongen, wier handel en industrie ook betekendend zijn, aan het scheepvaartverkeer aangesloten worden en de te doorsnijden woestegronden, langs het Oostelijk deel van het kanaal, door goedkooper aanvoer van meststoffen beter in cultuur zullen worden gebracht en door een gemakkelijker afvoer van producten gebaat zullen worden. Belangrijke deelen van Brabant zullen profijt trekken van den minder kostbaren aanvoer van grondstoffen en van den goedkooperen afvoer harer producten, zoowel naar Limburg en Oostelijk België als naar onze zeehavens en andere verkeerscentra.

Op het kanaal worden schepen toegelaten van de

volgende maximum-afmetingen: lengte 60 M., breedte 7 M., diepte 1.90 M., hoogte boven den waterspiegel 5 M. De normale bodembreedte van het kanaal bedraagt 15 M. bij eene bodemdiepte van 2.30 M.; op afstanden van minstens 5 K.M. worden zwaaiplaatsen gemaakt. Het bovenste kanaalpand ligt gemeen met het aansluitende pand van de Zuid-Willemsvaart, het beneden pand, deels gevormd door de verbeterde Donge, loopt van Oosterhout tot Geertruidenberg en staat in open gemeenschap met den Amer; tusschen boven- en benedenpand verdeelen 4 sluizen, waarvan 2 gekoppelde sluizen zijn, het kanaal in 3 panden. Van uit het beneden pand, nabij Oosterhout en daarvan gescheiden door een gewone schutsluis, gaat het kanaal naar Breda, de Mark is hiervoor deels benut en verbeterd. Daar het kanaal met het oog op de stadsuitbreiding vrij ver buiten Tilburg omloopt, is een zijkanaal naar deze stad gemaakt. Het hoofdkanaal is 68.5 K.M. lang, het zijkanaal naar Tilburg 1.5 K.M., het kanaal naar de Mark 6 K.M., terwijl voorts de Mark over 6.5 K.M. is verbeterd en de vaargeul in de Donge over 2.5 K.M. is uitgebaggerd.

Zoals uit het voorgaande gebleken moge zijn komt het kanaalprofiel ongeveer overeen met dat van de Zuid-Willemsvaart en is het kanaal ongeveer voor hetzelfde type van schepen geschikt, zij het ook dat de maximum-afmetingen der toegelaten schepen iets grooter zijn. In het algemeen kunnen op het kanaal geen grooter schepen dan van 500 ton varen.

Dat het kanaal inderdaad aan eene behoefte voldoet blijkt uit het verkeer dat reeds in 1916 plaats had op het op 4 October 1915 voor 't verkeer opengestelde kanaalvak naar Breda; door de sluis op dat kanaal te Oosterhout voeren in 1916 toch reeds 6259 schepen met een inhoud van 704.313 M³.

Zoodra de mijnindustrie in Limburg zich, dank zij de voortgaande ontwikkeling der techniek, welke de exploitatie der aldaar aanwezige kolenlagen practisch mogelijk maakte, begon te ontwikkelen, deed zich de behoefte gevoelen aan een waterweg, welke de Limburgsche industrie in verbinding zou brengen met het overige net van waterwegen. Zulks was in de eerste plaats noodig om den goeden afvoer van kolen naar verschillende deelen van ons eigen land te bevorderen, maar tevens om de levensvatbaarheid te verhoogen van belangrijke andere takken van industrie, waarvoor het Limburgsche kolengebied aangewezen schijnt.

Het ligt voor de hand dat hierbij in de eerste plaats gedacht werd aan het bevaarbaar maken van de Maas, de van ouds bestaande natuurlijke waterweg. De Maas is echter over een belangrijke lengte grensrivier en voor de op dat deel uit te voeren werken was dus overleg met België noodig. Dit overleg voerde in Mei 1906 tot de instelling van eene commissie, bestaande uit Nederlandsche en Belgische ingenieurs, welke opdracht verkreeg een onderzoek in te stellen betreffende de kanalisatie van de gemeenschappelijke Maas; de commissie bracht in 1912 haar rapport uit. Zij stelt in de eerste plaats, in verband met het groote verhang en den geringen afvoer, de onmogelijkheid vast om de rivier door normaliseering voldoende bevaarbaar te maken, zoodat in dit geval alleen van kanalisatie van de rivier heil is te verwachten; hierbij wordt de vrije afstroming van de rivier prijsgegeven en worden van afstand tot afstand in de rivier stuwen gebouwd, waarbij telkens het water zoo hoog wordt opgestuwd, dat boven de stuw voldoende vaardiepte wordt verkregen, terwijl naast elke stuw een schutsluis wordt gebouwd voor de scheepvaartverbinding tusschen de verschillende panden.

De commissie meende dat de rivier bevaarbaar moest worden gemaakt voor grootere Rijnschepen, van ongeveer 2000 ton met een maximum lengte van 100 M., een maximum breedte van 12 M., een maximum diepgang van 2,80 M. en een maximum hoogte

van 6.75 M. boven water; zij nam aan als vaardiepte 2,80 M., met dien verstande dat deze desgewenscht op 3 M. gebracht zal kunnen worden; de bodembreedte van de vaargeul is op 60 M. bepaald, met doelmatige verbredingen in de bochten. In verband met de plaatselijke belangen zag de commissie in het algemeen af van belangrijke afsnijdingen van de veelal sterk kronkelende rivier, maar rekende op afronding van te sterke bochten volgens een kleinste straal van 600 M. en op het regelmatig maken van de oeverlijnen.

Bij het opmaken van het stuwplan moest de commissie rekening houden met de grootste stuwhoogte, welke in verband met de belangen der aanliggende landen toegelaten kon worden; de kanalisatie, zooals deze door de commissie is ontworpen strekt zich uit van Visé tot Boxmeer en op dit traject zijn door haar 14 stuwen ontworpen. De stuwen zijn beweegbaar, zoodat zij in geheel geopenden stand het volle bestaande rivierprofiel vrij laten en bijgevolg geen hinder opleveren bij den afvoer van hoog opperwater; de bovenste vijf stuwen hebben een stuwhoogte van 2,75 M., de zeven volgende van 2 M. en de benedenste twee van 3,5 M. Naast elke stuw is een sluizenkanaal van ongeveer 2 K.M. lengte ontworpen en eene bodembreedte van 40 M. op 3 M. onder M. R. (middelbare rivierstand), waarin dan het maken van twee schutsluizen wordt voorgesteld; beide sluizen verkrijgen eene doorvaartwijdte van 14 M. en een slagdrempeldiepte van 3,80 M. onder het stuwpeil; de groote sluis geschikt voor het schutten van een sleeptrein, bestaande uit een sleeboot en twee schepen van elk 2000 ton, verkrijgt eene schutkolkengte van 260 M., de kleine sluis eene schutkolkengte van 110 M.

Het plan van de Nederlandsch-Belgische commissie strekte zich niet verder uit dan tot Boxmeer, ook beneden Boxmeer zal echter nog kanalisatie noodig zijn teneinde te allen tijde over de verlangde vaardiepte te beschikken en wel tot Grave; voor dit gedeelte is nog een stuw en wel te Grave noodig.

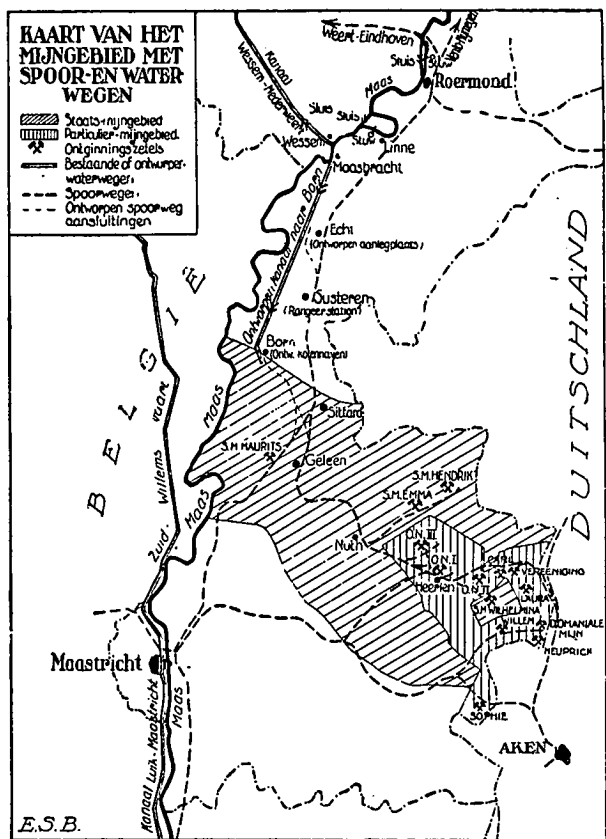
Beneden het gedeelte waar de rivier de grens vormt, zullen op Nederlandsch gebied 5 stuwen noodig zijn, n.l. bij Linne, Roermond, Belfeld, Boxmeer en Grave.

De commissie raamde de kosten der door haar ontworpen werken op 37½ miljoen gulden, welk bedrag nog verhoogd moest worden met 1,4 miljoen voor de kanalisatie tusschen Boxmeer en Grave.

Het verslag der commissie gaf Minister Regout aanleiding om een wetsvoorstel in te dienen tot verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1913, teneinde onverwijld met de voorbereiding van de uitvoering der werken te kunnen aanvangen.

Daar voor de uitvoering der kanalisatie over het gedeelte, waar de Maas grensrivier is, overleg met België noodig was, stelde Minister Regout voor al vast te beginnen met de kanalisatie van het Nederlandsche deel van de rivier. In de eerste plaats zou de bovenste stuw op Nederlandsch gebied bij Linne worden gebouwd; de invloed van deze stuw reikt tot Maastricht, het punt waar de rivier in Nederland het mijngebied zoo dicht mogelijk nadert. Daar kunnen de inrichtingen gemaakt worden voor het verschepen van kolen. Daar de rivier, hoe lager men komt, des te beter bevaarbaar wordt, kan van den bouw van een stuw bij Linne en vervolgens van de lager uitgelegde stuwen reeds aanstonds eenig profijt worden getrokken.

Alvorens dit voorstel te doen, was nagegaan of ingeval met België niet tot overeenstemming gekomen mocht worden omtrent het uitvoeren van werken in de grensrivier door middel van een lateraal kanaal op den Nederlandschen rechteroever van de rivier een scheepvaartweg verder naar het Zuiden verkregen zou kunnen worden. Zulks bleek inderdaad mogelijk daar de kosten van een lateraal kanaal voorloopig op

20 miljoen gulden worden geschat en de kanalisering van de rivier op ongeveer 21 miljoen was gesteld.

Door Minister Regout werd verder aangetoond dat met kanalisatie van de rivier tot Grave niet volstaan kon worden, omdat de rivier beneden deze plaats wegens de vele scherpe bochten en lage zomerstanden niet geschikt is voor het verkeer met groote Rijnschepen. Boven het verbeteren van het beneden deel van de rivier voor de vaart met groote Rijnschepen werd de voorkeur gegeven aan een kanaal dat de Maas beneden Mook zal verbinden met de Waal beneden Nijmegen, waardoor dan tevens eene geschikte vaarweg naar het Noorden des lands zou worden geschapen. Volgens het voorloopig ontwerp zou het Maas—Waalkanaal een bodembreedte van 40 M. verkrijgen met wederzijdsche belopen van 3 op 1 en een bodemdiepte van 3,30 M. en aan weerszijden door een schutsluis worden afgesloten.

Bij de Memorie van Antwoord naar aanleiding van het over het wetsontwerp uitgebrachte Voorloopig Verslag bracht de inmiddels opgetreden Minister Lely nog eenige wijzigingen in het wetsvoorstel, waardoor alle te maken werken bij de wet werden vastgelegd, terwijl ook verder nog eenige beschouwingen werden gegeven.

In de eerste plaats werd medegedeeld dat was nagegaan of wellicht verbetering van de Zuid-Willemsvaart niet te verkiezen was boven kanalisatie van de Maas. De kosten van ombouw van de Zuid-Willemsvaart werden echter op 50 miljoen geraamd, terwijl de kosten der kanalisatie van de Maas op Nederlandsch gebied en aanleg van het Maas—Waalkanaal slechts op 19 miljoen waren begroot. Behalve om financieele, bleek ook om andere redenen de ombouw van de Zuid-Willemsvaart minder geschikt.

Het nut van eene verbinding van de Zuid-Willemsvaart met de Maas door een kanaal van meer beperkte afmetingen was echter gebleken en was van tweeërlei aard. In de eerste plaats zal dit kanaal van blijvend groot nut zijn, omdat een korte verbindingsweg tusschen de Limburgsche kolenvelden en het industriele deel van Noord-Brabant gevormd zal worden, terwijl voorts het kolenvoer naar Zeeland daardoor sneller zal kunnen geschieden dan langs

de gekanaliseerde Maas en de overige rivieren.

Verder zal van het kanaal gebruik gemaakt kunnen worden tijdens de verdere uitvoering der Maaskanalisatione zoodra de bovenste stuw bij Linne gereed zal zijn. Daar zal reeds aanstonds gelegenheid bestaan voor den afvoer van kolen in schepen, die de Zuid-Willemsvaart en het Wilhelminakanaal, als dit voltooid is, kunnen bevaren, zijnde schepen van 400 ton inhoud. Het kanaal zal loopen van Wessem aan de Maas naar Nederweert en de kosten van dit kanaal bij toepassing der afmetingen van het Wilhelminakanaal, die iets grooter zijn dan die der Zuid-Willemsvaart, werden geraamd op $3\frac{1}{4}$ miljoen gulden.

Tengevolge van de bij de Memorie van Antwoord aangebrachte wijziging zal dus van af Maastricht, nabij het punt waar de Maas ophoudt grensrivier te zijn, door behulp van kanalisatie van de Maas met vijf stuwen en aanleg van het Maas-Waalkanaal een scheepvaartweg naar de Waal beneden Nijmegen geschikt voor Rijnschepen van 2000 ton worden gemaakt, zoomede een vaarweg voor schepen van ongeveer 400 ton door het kanaal Wessem—Nederweert, de Zuid-Willemsvaart en het Wilhelminakanaal naar het Brabantsche industriegebied en verder naar Zee-land en onze groote rivieren.

Naar aanleiding van opmerkingen door de Eerste Kamer aangaande het wetsontwerp gemaakt, werd de door de internationale commissie opgestelde begroting herzien en het bleek toen dat deze belangrijk verhoogd moest worden. Zoo werden de kosten van de kanalisatie van het vak Maasbracht-Grave nader begroot op 21 miljoen gulden, die van het Maas-Waalkanaal op 6 miljoen gulden en die van het kanaal Wessem-Nederweert op f 4.250.000,—, een en ander te zamen dus op f 31.250.000,—. De begroting der eventueel later uit te voeren kanalisatie van het vak Maasbracht-Visé werd op f 41.800.000,— gebracht.

De belangrijke verhooging der oorspronkelijke begroting heeft intusschen de Eerste Kamer niet afschrikt en 12 Juni 1915 verscheen in het Staatsblad de wet, welke kanalisatie van de Maas van Maastricht tot Grave, en aanleg van het Maas-Waalkanaal en het kanaal Wessem-Nederweert vastlegt.

Sedert de aanneming van de wet zijn de omstandigheden uiteraard zeer ongunstig geweest voor de uitvoering der werken. Deze is intusschen dadelijk na de aanneming van de wet met kracht voorbereid en reeds werd een begin met de uitvoering gemaakt. Voor uitvoering komen het eerst in aanmerking de bouw van de bovenste stuw bij Linne met de daarbij behorende sluizen en het sluizenkanaal, zoomede aanleg van het kanaal Wessem-Nederweert.

(Wordt vervolgd).

VAN KUFFELER.

DE VEREENIGDE STATEN EN DE LAND- VERHUIZING.

Het Bureau der Vereeniging Landverhuizing ontving van een zijner correspondenten in de Ver. Staten van Noord-Amerika een schrijven naar aanleiding van het daar te lande aanhangige immigratieverbod, waarvan, op pagina 285 en 430 van den loopenden jaargang, in dit tijdschrift reeds sprake geweest is. Het informatiebureau had de welwillendheid ons dit schrijven ter publicatie af te staan.

Wij nemen het navolgende over:

„Het is misschien niet ondienstig iets te zeggen aangaande het plan, aanbevolen door „the Committee on Immigration of the House of Representatives”, om alle immigratie in de Vereenigde Staten voor den tijd van vier jaren stop te zetten. Indien het Amerikaanse Congres (House and Senate) en de president deze aanbeveling opvolgen, zal metterdaad alle emigratie naar hier ophouden. Alleen uitgezonderd zijn professioneele personen, zooals predikanten, doktoren en andere bestudeerde menschen, die de groote, rijke arbeidersrepubliek niet zoo goed kan kweken en die toch voor cultuurinstandhouding onontbeerlijk zijn.

„Ook de vertegenwoordigers van vreemde naties zullen

natuurlijk vrij hier mogen komen, terwijl ook uitgezonderd zijn de menschen, die aan geloofsvervolgung wenschen te ontkomen (also people fleeing from religious persecution). Deze uitzondering is toegevoegd als tegemoetkoming aan de nationale gedachte, dat Amerika, als „the land of the free and the home of the brave” nog altijd het land der vrijheid is, dat de verdrukten aller natien met open armen moet ontvangen. Ook is uitgezonderd de persoon, die in het Amerikaansche leger heeft gevochten, of in de legers der geallieerden, bovendien zal immigratie van Canada, Newfoundland, Mexico en Cuba tijdelijk van kracht blijven, omdat deze landen belendend zijn.

„Zal dit voorstel der huiscommissie voor immigratie wet worden? Hierover is groot verschil van meening. De twee voorstanders der beweging tot radicale beperking der immigratie in de Vereenigde Staten zijn de congresleden W. W. Lufkin en John L. Burnett. Zij houden vooral voeling met de wenschen van de Amerikaansche arbeiderspartij, die reeds voor een dertig jaren aangedrongen heeft op beperking der immigraties. Reeds President Grover Cleveland oefende zijn veto uit ten opzichte van zoo'n wetsvoorstel. Ook Taft sprak het veto uit over een wetsvoorstel, dat vereischen zou, dat de immigrant zou moeten kunnen lezen en schrijven, in 1913.

„Men dacht, dat deze „reading and writing test” ongeveer 25 percent van de immigranten zou uitsluiten. Toen het cijfer der jaarlijksche immigratie eenige jaren voor den grooten oorlog tot ongeveer een miljoen krom, was zulk eene beperking van belang en in 1917, in spijt van tweemaal het veto van President Wilson, werd het wetsvoorstel wet, dat wie naar Amerika wil emigreeren moet kunnen lezen en schrijven.

„Nu echter met de „reconstruction” na den oorlog plaatsen moeten worden gevonden voor de terugkeerende soldaten en matrozen, wil men de mededinging der vreemdelingen, die hier immigrereen, geheel afsluiten. De heer Alceste De Ambris, afgevaardigde van het Italiaansche Parlement, maakte een grooten indruk op de Amerikaansche arbeiderspartij toen hij zei, dat Italië jaarlijks rond 300.000 (driehonderd duizend) immigranten zou moeten verzenden. De Amerikaansche arbeiderspartij wil deze mededinging niet en zoo is er een wetsvoorstel van het Committee voor vier jaren de emigratie naar hier absoluut af te sluiten. In de eigen woorden van den wetsvoorsteller, W. W. Lufkin: „Blood may be thicker than water, but we believe that the average American industry will hire its labor where it can get it the cheapest, regardless of whether that labor fought in our army, or whether it has been assisted to come to our shores from southern Italy, and we propose to stop that kind of competition if it is possible to do so.”

„Wij moeten ons echter onthouden van gewaagde voorspellingen in dezen, want reeds nu is er zoo'n groote emigratie van de Vereenigde Staten naar Italië en Zuid-Europeesche landen, dat men hier zich ongerust maakt over dit onvoorziené feit; vooral, omdat deze terugkeerende menschen hun opgespaarde gelden natuurlijk medenemen. „Byron R. Newton, collector of the port of New York has already been asked by members of the United States Senate and House Immigration committees to furnish data on the exodus from this port and has submitted figures which call attention to what he regards as an alarming situation with respect to its probable effect on the labor market.” Hij vervolgt: „The exodus began immediately after the armistice and has continued with a steady increase. Immigrants from all parts of the country are flocking to this port 90 per cent of them being Italians and nearly all being aliens.” Klagend voegt hij er aan toe: „They are going back to Italy and they do not intend to return. From every indication of this movement and from what the immigrants tell us of the intentions of their friends we can see no end to the outflow. One of the greatest needs in the labor situation to-day is for plain men with plain habits to do plain work. These men have been doing such work for our industrial establishments, and after they go I cannot see who is going to do it.” De terugkeer naar Europa is nu reeds over duizend personen per dag, maar men verwacht, dat het wel grooter zal worden, zoodra de levenscondities in Europa een beetje verruimd zijn. Een paar weken geleden, toen ik op het federale bureau was voor het Americanizeeren van den immigrant, vertelden de Noorsche en Zweedsche federale vertegenwoordigers mij, dat Noren en Zweden, die hier vele jaren gewoond hebben en wier gezinnen hier zijn opgegroeid, het oude Vaderland weer gaan opzoeken. Dit is heel iets anders dan den immigrantenvloed stop zetten. Men denkt er reeds over den emigrantenuittocht naar Europa te beletten.

„De redenen voor zoo'n onverwachten ommekeer zijn natuurlijk vele en zeer complex. Behalve dat Amerika economisch niet meer is wat het jaren lang geweest is en dat groote uitgaven *zware belastingen* veroorzaakt hebben, is door vele maatregelen van de federale regeering de persoonlijke vrijheid en het sociale leven erg gekortwiekt. Zoo wordt met 1 Juli alle bier, wijn en sterke dranken afgeschafft. Bovendien is in dezen tijd het opleven van het nationale bewustzijn bij velen een drang de tenten weer op te slaan onder de saamhorigheid van het nationale stamleven. In elk geval een feit is het, dat aan allen kant men zich hier gereed maakt voor terugkeerplannen. Daarbij komt nog, dat de *landbouwende klasse* in de Ver. Staten in de laatste jaren sterk is achteruitgegaan, zooals dan ook blijkt uit de officieele rapporten der verschillende staten. De Vereeniging Landverhuizing heeft eenige uitreksels ter verspreiding gegeven in hare mededeelingen: 20, 21, 22 en 23. En het slotwoord van Mededeeling 23 dient in dit verband nog eens herhaald te worden: „Het zal den lezer echter duidelijk geworden zijn, dat de toestanden op landbouwgebied in de Ver. Staten aan den emigrant lang niet meer die kansen bieden, welke zij in de vorige en in het begin van deze eeuw aldaar hadden en dat de toestanden er in vele opzichten te wenschen overlaten. Het woord Amerika wekt nog steeds bij velen groote verwachtingen op en verleidt nog menigeen tot emigratie, maar baart aan de meesten teleurstelling.” Hoe waar deze opmerking is, vinde bevestiging in den grooten terugkeer der emigranten niet alleen, maar vooral ook in het feit, dat de Amerikaansche boeren zelve bij tienduizenden naar Canada zijn gaan verhuizen voor betere economische toestanden. Toen dit algemeen bekend werd, begonnen dan ook rapporten en plannen voor boerenhulp in Amerika te verschijnen. Het groote getal „abandoned farms” (verlaten boerenplaatsen) in de oostelijke staten van Amerika levert wel de meest welsprekende getuigenis van den achteruitgang van den boerenstand in de Vereenigde Staten. De Amerikaansche boer, die gewend is aan „extensive farming”, heeft het onmogelijk bevonden een bestaan te verwerven, of beter condities in anderen werkkring gevonden. Zodoende zijn duizenden boerderijen te koop, dikwijls met behuizing, beslag en vee tegen zeer lage prijzen. Onze „keuterboertjes” en boerenknechten zouden hier gereede eigenaars kunnen worden, vooral wanneer ze zulke boerderijtjes als bijzaak beschouwden. Strout is de groote firma voor „abandoned farms” en het agricultural bureau of the State of New York gaf vroeger ook geregeld bulletins uit van te koop zijnde boerderijen in dien staat. Hierbij zij echter opgemerkt, dat men nooit ofte nimmer moet koopen voor en aler grondig en ter plaatse alles terdege onderzocht te hebben, ook, daar de Amerikanen gewoonlijk erg overvragen in zulke handelstransacties.

„Aangezien de emigratie van hier waarschijnlijk toenemende is, zal het wetsvoorstel wel niet zoo hard van stapel loopen om wet te worden. Bovendien erkent de voorstander van het plan, dat „the proposal is opposed by the humanitarian champions, by the representatives of the great foreign societies in America, by the agents of steamship companies, and — last but not least — by the large American employers of labor as well.”

„Wij Nederlanders hebben hier geen sterk georganiseerde vereeniging en ook al hadden we er, zouden we niet willen werken vóór of tegen een puur Amerikaanschen maatregel, die de Nederlandsche belangen weinig raakt.

„Toch neem ik deze gelegenheid waar, om de wenschelijkheid te kennen te geven van meer aansluiting hier te lande van Nederlanders en Oud-Nederlanders. Er zal dan zooveel meer gedaan kunnen worden voor de Nederlandsche belangen. Er kan zooveel meer gedaan worden voor den buitenlandschen Nederlander, vooral ook voor den immigrant. Dit alles wordt vergemakkelijkt door een hechte aansluiting van allen, die het geboorteland nog niet vergeten zijn.

„Ook het werk, dat de Vereeniging Landverhuizing zich ten doel stelt, zal daarbij baat hebben.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijk overzicht met bijlagen van de opbrengst der Rijksmiddelen over de eerste vier maanden van het loopende jaar, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van het vorige jaar.

De oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op een bedrag van f 517.575.308, waarvan f 390.083.256 op rekening komt van eerstgenoemde heffing. Met inbegrip van de

opcenten ten behoeve van het Leeningfonds — behalve die op den suikeraccijns, welke geene verzwaring van belastingdruk medebrachten — is derhalve in totaal f 626.927.069 ontvangen uit belastingheffing, die haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 24.577.293 op, tegen f 22.069.410 in April 1918 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van f 2.507.883. De opbrengst der afgelopen maand overtreft de raming met het aanmerkelijk bedrag van f 5.973.918. De opbrengsten van Januari en Februari 1919 bleven respectievelijk f 2.017.583 en f 668.903 bij de raming ten achter; de opbrengst van Maart overtrof de raming met een bedrag van f 3.184.351, zoodat de opbrengst der eerste vier maanden thans de raming met f 6.471.783 zou moeten overtreffen. In werkelijkheid overtreft die opbrengst de raming slechts met f 6.166.993, d.i. f 304.790 minder. Dit verschil is hieraan toe te schrijven, dat in de maand April de einduitkeering van de provinciale en gemeentepcenten op de personeele belasting betreffende den vorigen dienst pleegt plaats te hebben, welke, tengevolge van den achterstand op dit middel, de opbrengst over de maand April met voornoemd bedrag van f 304.790 overtrof.

De totale opbrengst van de personeele belasting over het eerste kwartaal 1919 ten bedrage van f 1.535.193 is derhalve met het bedrag van f 304.790 verminderd om tot de totale opbrengst over de eerste vier maanden van 1919 te geraken.

Het gunstig resultaat over de afgelopen maand is voornamelijk te danken aan het ruimer vloeien der vermogensbelasting, van den gedistilleerdaccijns, geslachtsaccijns, van de zegel-, registratie-, invoerrechten en van het statistiekrecht.

Trager vloeiden de grond- en inkomstenbelasting en de accijnzen op suiker en op zout.

Het ruimer vloeien van de vermogensbelasting is een gevolg van het inhalen van den achterstand bij de invordering. Het ruimer vloeien van den gedistilleerdaccijns hangt samen met de op 7 April j.l. ingegane verhooging van dezen accijns, met het oog waarop de belastingplichtigen groote voorraden vooruit insloegen. De toenemende opbrengst van den geslachtsaccijns werd veroorzaakt door de opheffing van het slachtverbod.

Het ruimer vloeien van de zegelrechten zal wel zijn toe te schrijven aan eene verlevendiging van den effectenhandel en voorts aan eene verscherping van het toezicht.

De toenemende opbrengst van de registratierechten hangt samen met de waardestijging van onroerend goed en met de zeer talrijke overdrachten, die van de invoer- en statistiekrechten en van de loodsgelden met de verlevendiging van het internationale verkeer.

AANTEKENINGEN.

De Goudproductie in 1918. — Verschenen is het verslag van de Union Corporation voor 1918, waarin de gebruikelijke staat der productietotalen is opgenomen. In afwachting van de cijfers, uitgegeven door den Amerikaanschen Director of the Mint, die voor 1917 en voorafgaande jaren te vinden zijn op pag. 495 v. van den vorigen jaargang, willen wij reeds de groepecijfers van de Union Corporation overnemen. Het staatje is uitgedrukt in ponden sterling:

Jaar	Britsche rijk	Andere landen	Wereld
1913..	57.000.000	37.700.000	94.700.000
1914..	55.200.000	37.400.000	92.600.000
1915..	58.700.000	38.100.000	96.800.000
1916..	59.600.000	33.900.000	93.500.000
1917..	56.100.000	30.900.000	87.000.000
1918..	50.700.000	26.900.000	77.600.000

Wij stellen ons voor na ontvangst van de cijfers, door den Director of the Mint opgemaakt, ons, evenals

voorgaande jaren, uitvoerig met de resultaten bezig te houden, zoodat op dit oogenblik commentaar achterwege kan blijven. De zeer aanzienlijke vermindering van de totaalopbrengst moge terloops nog onderstreept worden. Door Montagu was 81 miljoen pond sterling verwacht (voor 1917 neemt Montagu bovendien 84.718.000 aan). De bekende Amerikaanse schatting van het „Engineering and Mining Journal” — in zijn editie van 11 Januari 1919 — was echter reeds ongunstiger.

De Britsche bankconcentraties. — In het zoo juist ontvangen „Banking Number” van de Engelse Economist komt een staatje voor der bank-amalgamaties, die in de achter ons liggende 18 maanden in Engeland hebben plaats gevonden. Voor een gemakkelijk overzicht bestaat er aanleiding deze opgave hier nog over te nemen. ¹⁾

Namen der samensmeltende banken	Namen der saamgesmolten banken	Data der samensmelting
London and Provincial	London Provincial and South-Western	31 Dec. 1917
London and South-Western National Provincial Bank of England	National Provincial and Union Bank of England	1 Jan. 1918
Union of London and Smiths National Provincial & Union Bradford District	National Provincial and Union Bank of England	31 Dec. 1917
London County and Westminster	London County Westminster and Parr's	1 Jan. 1918
Parr's		
London County Westminster and Parr's	London County Westminster and Parr's	1 Jan. 1919
Nottingham and Nottinghamshire Union		
London City and Midland	London Joint City and Midland	31 Dec. 1917
London Joint Stock		
Barclays	Barclays	31 Dec. 1917
London Provincial & South-Western		
Lloyds	Lloyds	24 Aug. 1918
Capital and Counties		
Bank of Liverpool	Bank of Liverpool and Martin's	30 Juni 1918
Martin's		

Hieraan kan nog toegevoegd worden, dat Lloyds Bank het meerendeel der aandelen van de „National Bank of Scotland” en de „London and River Plate Bank” gekocht heeft.

„The Economist” geeft voorts nog de navolgende bijzonderheden betreffende de voorwaarden van inwisseling van aandelen.

London and Provincial and London and South-Western. — Aandeelhouders der London and South-Western behouden drie aandelen van £10 ieder, waarop £5 betaald, van iedere 4 aandelen (£10 ieder, £4 betaald) die zij bezitten. Aandeelhouders van de London and Provincial behouden wat zij hebben.

National Provincial and Union of London and Smiths. — De aandeelhouders van de Union ontvangen 9 aandelen van £60, waarop £12 betaald, voor telkens 10 aandelen van £100, waarop £15.10.— gestort, in hun bezit.

National Provincial and Union and Bradford District. — De aandeelhouders van Bradford District krijgen 2 aandelen van £60 elk, £12 betaald, voor iedere 5 aandelen der Bradford District, die zij bezitten. Verschillen zullen in geld verrekend worden, op basis van £14 voor één aandeel der Bradford District Bank.

London County and Westminster and Parr's. — De aandeelhouders van Parr's ontvangen 2½ aandelen, £5 betaald, voor ieder aandeel (£10 betaald) in hun bezit.

London County Westminster and Parr's and Nottingham and Nottinghamshire Union. — Aandeelhouders van Nottingham en Nottinghamshire Union ontvangen 2 aandelen van £20 elk (£5 gestort) voor telkens 3 aandelen (£5 gestort) die zij bezitten en betaling in geld van 13 sh. 4 d. voor ieder oorspronkelijk aandeel.

London City and Midland and London Joint Stock. — De aandeelhouders der Joint Stock ontvangen 4 aandelen van £12 elk, £2.10.— gestort, voor ieder aandeel van £100, waarop £15 betaald, in hun bezit.

Barclays and London Provincial and South-Western. — Aandeelhouders van de London Provincial and South-Western ontvangen aandelen groot £2, £1 betaald, tot een

¹⁾ Men zie ook het artikel op pag. 537 van den vorigen jaargang.

nominale gestorte waarde van £ 6.3.4 per £ 5 gestort kapitaal der oude aandelen.

Lloyds and Capital and Counties. — De aandeelhouders der Capital and Counties ontvangen een aandeel der Lloyds Bank plus £2 in geld, voor ieder aandeel in hun bezit.

Bank of Liverpool and Martin's. — De aandeelhouders van Martin's ontvangen 2½ aandeel (£20 elk, waarop £10 gestort) plus £4.12.— in geld, voor ieder aandeel (£20 elk, waarop £10 gestort) in hun bezit.

Het Algemeen Bestuur der Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland heeft besloten de Vierde Nederlandsche Jaarbeurzen te houden te Utrecht van 23 Februari—7 Maart 1920.

De Vierde Nederlandsche Jaarbeurzen zal, evenals de drie vorige beurzen, een nationaal karakter dragen. Te dezen handelend geheel in overeenstemming met de op 4 Januari j.l. genomen conclusie, waarin het standpunt werd vastgelegd, dat zoo spoedig mogelijk tot internationalisatie van de Nederlandsche Jaarbeurzen dient te worden overgegaan, tenzij de politiek-economische toestand zich dusdanig mocht ontwikkelen, dat hij de handhaving van het nationaal karakter der beurs, althans voorloopig, noodzakelijk maakt, heeft het Algemeen Bestuur het wenschelijk geacht in elk geval voor de Vierde Jaarbeurzen het nationaal karakter nog te handhaven, omdat ook, al zou de algemeene economische en politieke toestand misschien spoedig voor internationalisatie der Jaarbeurzen reeds geen beletsel meer zijn, het toch in het belang der Nederlandsche industrie raadzaam zal wezen, althans nog de eerstvolgende Jaarbeurzen, bij wijze van overgangsmaatregel, nationaal te houden.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens).

	April 1919	Sedert 1 Januari 1919	Overeenkomstige periode 1918
Directe belastingen.			
Grondbelasting	1.656.873	3.273.971	3.540.378
Personeele belasting ..	— ¹⁾	1.230.402	804.932
Inkomstenbelasting ..	5.813.556	14.916.805	20.469.998
Dividend- en tantiemebelasting	226.200	429.820	—
Vermogensbelasting ..	1.085.685	2.624.825	1.691.327
Accijnzen.			
Suiker	2.296.562	12.750.267	12.033.017
Wijn	28.971	301.777	448.114
Gedistilleerd	2.819.147	7.858.774	7.070.345
Zout	88.823	514.049	913.765
Bier	57.379	190.624	308.605
Geslacht	888.046	3.981.131	4.391.610
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	*1.394.317	*5.442.245	*4.712.448
Registratierechten	2.505.877	9.507.091	8.205.266
Successierechten	2.684.607	8.673.996	8.003.410
Invoerrechten	2.308.452	6.643.715	2.621.554
Gouden en zilveren werken			
Belasting	71.696	263.511	244.818
Essaailoon	70	277	291
Statistiekrecht	431.393	1.046.112	371.753
Domeinen	123.969	434.499	492.415
Staatsloterij	24.337	218.566	217.370
Jacht en visscherij	170	1.206	1.717
Loodsgelden	70.663	276.830	69.397
Totaal	24.577.293	80.580.493	76.612.530

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	April 1919	Sedert 1 Januari 1919	Overeenkomstige periode 1918
Directe belastingen.			
Grondbelasting	323.920	656.729	709.337
Personeele belasting ..	—	¹⁾ 248.436	¹⁾ 230.828
Inkomstenbelasting ..	2.468.078	6.675.147	7.723.673
Vermogensbelasting ..	433.924	1.048.833	639.317
Accijnzen.			
Suiker	459.312	2.550.053	2.406.603
Wijn	5.795	60.355	89.623
Gedist. (binn- en buitl.)	281.915	785.878	707.035
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	102.595	308.142	237.883
Registratierechten	²⁾ 3	²⁾ 3	2.250
Totaal	4.080.542	12.233.576	12.746.549

**BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITEN-
GEWONE OMSTANDIGHEDEN.**

	April 1919	Sedert 1 Januari 1919
Oorlogswinstbelasting	18.299.946	57.873.481
Verdedigingsbelasting Ia	1.085.271	2.623.824
Verdedigingsbelasting Ib	3.289.087	9.054.144
Verdedigingsbelasting II	3.482.919	8.428.510
	26.157.223	77.979.960

¹⁾ In de maand April pleegt de einduitkeering van de provinciale en gemeente-opcenten betreffende den vorigen dienst plaats te hebben, welke tengevolge van den achterstand op dit middel de opbrengst over de maand April overtrof.

²⁾ Hieronder begrepen f 210.214 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). ³⁾ idem f 1.092.470. ⁴⁾ idem f 678.487.

⁵⁾ Ontvangsten sedert Januari.....	f 377,—
Terugbetaald „ „	„ 374,—
Meer ontvangen dan terugbetaald ..	f 3,—

**REGEERINGSMAATREGELEN OP
HANDELSGEBIED.**

Verlichting motorrijtuigen, enz. Aangezien weder voldoende verlichtingsmateriaal beschikbaar is, is de vrijstelling van het voeren van lichten door motorrijtuigen, rijwielen, enz. met ingang van 1 Juni ingetrokken.

Uitvoer uit Ned.-Indië. Alleen de vol-

gende producten mogen thans niet uit Ned.-Indië worden uitgevoerd zonder eene bijzondere uitvoervergunning: kinabast, kinine, kininezouten, tin, tinerts, thee, peper, koffie, copra, aardolie en de producten daarvan en grondnoten.

Uitvoer van boter. Onder intrekking van onderscheidene beschikkingen, verband houdende met het Kon. besluit, houdende verbod van uitvoer van boter, heeft de Minister van Landbouw, enz. thans bepaald, dat vergunningen tot uitvoer van boter uitsluitend verstrekt zullen worden voor boter, bereid door aangeslotenen bij een boterconrolestation onder rijkstoezicht en voorzien van een rijksbotermerk (gecontroleerde boter) en voor niet-gecontroleerde boter van bedrijven, welke een juiste opgave omtrent de grootte van hun productie kunnen verstrekken. Iederen Vrijdag zal de Minister het uitvoerpercentage van de productie der afgelopen week vaststellen.

Uitvoer van mengsels. Ingetrokken is de beschikking van 3 Mei 1917, waarbij bepaald werd, dat geen vergunning tot uitvoer meer zou worden verleend voor artikelen, welke uit een mengsel van verschillende bestanddeelen bestaan, tenzij gebleken was, dat voor ieder der samenstellende deelen reeds vergunning tot uitvoer verkregen was en de vervaardiging van het artikel onder toezicht had plaats gehad.

Matzes. Ingetrokken zijn de maximumprijzen voor Israëlietisch Paaschbrood (matzes).

ONTVANGSTEN VAN SPOOR- EN TRAMWEGMAATSCHAPPIJEN FEBRUARI 1919.

(Ontleend aan „de Ingenieur“.)

Namen der Maatschappijen.	Personenvervoer.	Goederenvervoer.	Totale ontvangsten.	
			Februari 1919.	Februari 1918.
Maatsch. tot Exploitatie van Staatsspoorwegen	f 2.037.568,—	f 3.254.873,—	f 5.412.014,—	f 4.642.455,— ¹⁾
Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij	„ 2.164.283,—	„ 1.539.303,—	„ 3.799.028,—	„ 3.351.868,— ¹⁾
Ned. Centr. Spoorwegmij.	„ 199.445,—	„ 221.413,—	„ 22.938,—	„ 366.858,— ¹⁾
Noord-Brab. Duitse Spoorwegmaatschappij..	„ 16.653,—	„ 32.051,—	„ 450.923,—	„ 116.705,—
Hollandsche Buurtspoorwegen	„ 7.598,58½	„ 8.384,87	„ 16.966,15½	„ 25.161,12
Dedemsvaartsche Stoomtramweg-mij.	„ 11.398,65	„ 24.478,41½	„ 37.181,58½	„ 34.630,39½
Tramw.mij. „de Meijerij“:.....	—	—	„ 31.193,01	„ 28.580,90½
Nederlandsche Tramwegmaatschappij	58.421,73	„ 72.942,84½	„ 134.242,30½	„ 106.128,98½
Rotterdamsche Tramwegmaatschappij	—	—	„ 140.485,48	„ 129.391,06½
Westlandsche Stoomtramwegmaatschappij ...	„ 20.575,81½	„ 9.898,33	„ 30.937,15	„ 27.501,61½
Gemeentetram te Amsterdam	„ 621.644,43	—	„ 621.644,43	„ 527.025,86
Haagsche Tramweg-maatschappij	„ 281.394,19	—	„ 285.784,61	„ 250.518,01½
Rotterdamsche Electr. Tramwegmaatschappij..	„ 290.092,91½	—	„ 290.092,91½	„ 218.912,69
Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij	—	—	—	—
lijn Samarang—Vorstenlanden—Willem I..	—	—	„ 424.000,—	„ 339.937,—
Oost-Java Stoomtramwegmaatschappij	—	—	—	—
lijn Modjokerto—Ngoro	—	—	„ 11.800,—	„ 14.700,—
lijn Soerabaija—Krian.....	—	—	„ 61.600,—	„ 53.600,—
Samarang—Cheribon Stoomtramwegmaatsch..	—	—	„ 232.900,—	„ 245.200,—
Samar.—Joana Stoomtramwegmaatschappij ..	—	—	„ 212.200,—	„ 178.800,—
Serajoedal Stoomtramwegmaatschappij	—	—	—	—
lijn Maos—Bandjarnegara	—	—	„ 73.300,—	„ 33.600,—
lijn Bandjarnegara—Wonosobo.....	—	—	„ 8.600,—	„ 7.500,—
Kediri Stoomtram-Maatschappij	—	—	„ 50.900,—	„ 37.100,—
Malang Stoomtram-Maatschappij	—	—	„ 44.000,—	„ 43.500,—
Deli-Spoorweg Maatschappij	—	—	„ 450.000,—	„ 412.481,—
Nagekomen over December 1918.				
Staatsspoorwegen in Ned. Indië			1918	1917
I. Staatsspoorwegen op Java.....	f 1.560.447,—	f 2.054.206,—	f 4.080.761,—	f 3.733.128,—
II. Spoorweg ter Sumatra's Westkust	„ 67.198,—	„ 48.260,—	„ 125.166,—	„ 111.240,—
III. Tramwegen in Zuid-Sumatra				
a. Lamponglijn	„ 7.531,—	„ 5.659,—	„ 15.830,—	„ 10.798,—
b. Palembanglijn	„ 16.328,—	„ 32.037,—	„ 50.846,—	„ 37.521,—
IV. Atjeh Stoomtram.....	„ 53.161,—	„ 40.332,—	„ 100.096,—	„ 86.999,—
Nagekomen over Januari 1919.				
Staatsspoorwegen in Ned. Indië			1919	1918
I. Staatsspoorwegen op Java.....	f 1.367.141,—	f 1.927.121,—	f 3.602.900,—	f 3.147.486,—
II. Spoorweg ter Sumatra's Westkust	„ 71.518,—	„ 48.407,—	„ 130.550,—	„ 114.041,—
III. Tramwegen in Zuid-Sumatra				
a. Palembanglijn.....	„ 7.430,—	„ 3.514,—	„ 15.679,—	„ 13.365,—
b. Lamponglijn	„ 15.169,—	„ 34.204,—	„ 50.226,—	„ 33.222,—
IV. Atjeh Stoomtram.....	„ 56.427,—	„ 50.870,—	„ 116.400,—	„ 81.055,—

¹⁾ Definitieve opgave.

De ontvangsten der groote maatschappijen, die in „de Ingenieur“ ontbreken, zijn aan het „Maandschrift Centr. Bureau Statistiek“ ontleend.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	24 Mei 1919	20 Juli 1914
Ned. Disc. Wissels.	4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bel. Binn. Eff.	4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
Bank Vrsch. in R.C.	5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " 5 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 21 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 12 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 1/2 " 4 Jan. '19	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	6 1/2 " 24 Apr. '19	4 1/2 " 6 " '14
Bank v. Noorwegen	5 1/2 " 9 Mei '19	4 1/2 " 11 " '14
Zwitserse Nat. Bk.	5 1/2 " 3 Oct. '18	3 1/2 " 19 " '14
Belgische Nat. Bk.	5 " 6 Febr. '19	4 " 30 Jan. '14
Bank van Spanje ..	4 " 22 Mrt. '17	4 1/2 " 24 Sept. '08
Bank van Italië ..	5 " 10 Jan. '18	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3 1/2-4 1/2	—
Javasche Bank....	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie				
24 Mei '19	3 3/4	3	3 17/32	4-5/8	—	4-1/2 1)
19-24 M. '19	3 3/4-4	3-3/4	3 17/32	4-5/8	—	4-6
12-17 M. '19	3 7/8-4 1/4	3 1/4-3/4	3 17/32	4-5/8	—	5-6
5-10 M. '19	4 1/8-1 1/4	3-4	3 1/2-3 3/4	4-5/8	—	3 1/4-5 1/2
20-25 M. '18	2 1/2-3	2 1/2-3 1/2	3 1/2-1 1/2	4-5/8	—	4 1/2-5 1/4
21-26 M. '17	2-1 1/4	2-1 1/2	4 3/8-3/2	4-5/8	—	2-3 1/4
20-24 Juli '14	3 7/8-3 1/2	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1 1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 23 Mei. 2) Het particulier disconto der gemeentewissels was in de afgelopen week 3/4-1 pCt. hooger.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

New York bereikte deze week een nieuw hoogterecord. De koers liep gestadig op, terwijl belangrijke bedragen verhandeld werden. Ook Londen was vaster met eveneens goeden handel, echter niet in verhouding tot de omzetten in dollars. Daarentegen was Parijs weder zeer sterk aangeboden en daalde een oogenblik onder den Belgischen koers. Later trad een aanzienlijk herstel in op berichten van nieuwe credieten van de overige Ententestaten. Door de daling van den Parijschen koers werd een sterke druk uitgeoefend op den koers van België. Er bestond hier echter ook deze week weder een flinke vraag voor België, zoodat de daling belangrijk kleiner bleef dan van den Franschen koers.

Marken aanvankelijk oplopend; aan het einde der week echter weder flauwer. Weenen, bijna zonder handel, ca. 11.—, Praag ca. 17.—.

Van de neutrale wissels was Zwitserland beduidend lager, vooral Dinsdag. Ook Kopenhagen ging niet onaanzienlijk terug. Daarentegen waren Stockholm en Christiania eerder vaster. Eveneens vast was cabel Buenos Aires, ca. 113.— met flinke omzetten.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Weenen	België 1)	New York 1)
19 Mei 1919..	11.77 1/2	39.25	18.20	11.35	38.60	2.52 1/8
20 " 1919..	11.78 1/2	39.10	18.47 1/2	11.25	38.65	2.52 3/8
21 " 1919..	11.77 1/2	38.30	18.45	11.—	38.45	2.53
22 " 1919..	11.79 1/2	38.40	19.10	11.—	38.20	2.54
23 " 1919..	11.84 1/2	38.85	18.75	10.80	38.40	2.54 3/8
24 " 1919..	11.84	39.50	18.90	10.75	38.50	2.54
Laagste d. w. 1)	11.76	37.90	18.15	10.50	38.10	2.51 3/4
Hoogste " " 1)	11.85	40.—	19.50	11.60	39.—	2.54 3/4
17 Mei 1919..	11.79	40.—	19.50	11.50	39.02 1/2	2.52 1/4
10 " 1919..	11.74	40.90	19.—	9.75	39.55	2.50 1/8
Muntpariteit..	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Chris-tiania 1)	Zwitser-land *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
19 Mei 1919	63.50	60.80	63.50	50.05	51.25	99 1/2-3/4
20 " 1919	64.30	60.30	63.85	49.90	51.25	99 1/2-3/4
21 " 1919	63.65	60.10	63.95	50.—	51.15	99 1/2-3/4
22 " 1919	65.50	60.10	63.90	49.95	51.—	99 1/2-3/4
23 " 1919	65.—	59.90	63.90	49.80	51.25	99 1/2-3/4
24 " 1919	64.85	60.15	64.—	49.80	51.25	99 1/2-3/4
L'ste d. w. 1)	63.50	59.80	63.45	49.50	50.50	99 1/2
H'ste " " 1)	65.50	61.—	64.10	50.25	51.50	99 1/2
17 Mei 1919	64.40	61.20	63.85	50.15	51.20	99 1/2-3/4
10 " 1919	65.20	61.25	63.85	50.25	50.70	99 1/2-3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
24 Mei 1919	4.62.50	6.47	nom.	39 1/4
Laagste d. week..	4.62.50	6.47	nom.	39 1/8
Hoogste " " ..	4.65.75	6.72	nom.	39 1/2
17 Mei 1919	4.66.—	6.42	nom.	39 1/2
10 " 1919	4.68.50	6.17	nom.	39 7/8
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 7/8

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	8 Mei 1919	17 Mei 1919	Tijdperk 19-22 Mei 1919		22 Mei 1919
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires 1)	d.p.gd.pes.	51 1/8	51 1/2	51 1/8	52 1/16	51 3/4
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/8 1/32	1/8 1/32	1/8	1/8 1/16	1/8 1/32
Hongkong ..	id. p. \$	3/5 1/4	3/6 1/4	3/6 1/4	3/6 1/4	3/6 1/4
Lissabon	d. p.escudo	31 1/4	31	30	31 1/4	30 3/8
Madrid	Peset. p. £	23.12	23.10	23.07	23.15	23.13
*Montevideo 1)	d.p.peso	59 3/8	58 7/8 2)	58 3/8	59 1/8	58 7/8 3)
Montreal....	\$ per £	4.82 1/2	4.78 5/8	4.75 1/2	4.78 3/4	4.76 3/4
*R.d.Janeiro.	d.p.milr.	14 1/2	14 13/32	14 5/8	14 13/16	14 13/16
Rome	Lires p. £	35.60	37.80	37.65	40.60	40.30
Shanghai ..	sh/d.p.tael	5/0 1/2	5/2 1/2	5/1 1/2	5/3	5/1 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/4 7/32	2/4 7/32	2/4 1/10	2/4 9/10	2/4 3/8
*Valparaiso..	d.p.pap.p.	10 2 1/2 3/32	10 3 3/32	10 3 1/32	11 1/16	11 1/16
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/2 3/8	2/2 3/8	2/2 1/4	2/2 3/4	2/2 3/8

* Koersen van den dag voorafgaande aan de data in het hoofd vermeld. 1) Telegrafisch transfert. 2) Noteering van 14 Mei. 3) Id. van 20 Mei.

GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen		te New York	
24 Mei 1919.....	51 3/8	105 3/4	
17 " 1919.....	53 1/2	110 1/2	
10 " 1919.....	58	111	
3 " 1919.....	48 11/16	101 1/8	
28 April 1919.....	48 3/4	101 1/8	
25 Mei 1918.....	48 7/8	99 1/2	
26 Mei 1917.....	37 7/8	74 5/8	
20 Juli 1914.....	24 11/16	54 1/8	

N. U. M.

Weekstaat der Nederlandsche Uitvoermaatschappij. Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Bankiers	Buitenl. Schat-kistbilj.	Debet Diverse reken. 1)	5 pCt. Schuld-briefven	Credit Diverse reken. 1)
22 Mei 1919..	1.468	58.650	474	17.145	35.439
15 " 1919..	1.095	58.650	431	17.145	35.008
8 " 1919..	2.227	58.650	427	17.144	34.706
30 April 1919..	1.958	58.650	419	17.146	34.294
24 " 1919..	1.868	58.650	383	17.142	34.368

1) Beide rekeningen omvatten, behalve garantiewissels in portefeuille tot het bedrag der buitenl. schat-kistbiljetten, in hoofdzaak garantiewissels in depôt bij de Ned. Bank.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 24 Mei 1919.

Activa.

Binnenl. Wis-	H.-bk.	f 101.751.761,68 1/2	
sels, Prom.,	B.-bk.	680.619,55 1/2	
enz. in disc.	Ag.sch.	23.026.764,50	f 125.459.145,74
Papier o. h. Buitenl. in			
disconto			—
Idem eigen portef.			f 27.639.849,—
Af: Verkocht maar voor			
de bk. nog niet afgel. „			—
			„ 27.639.849,—
Beleeningen			
incl. vrsch.	H.-bk.	f 135.523.402,33	
in rek.-ort.	B.-bk.	11.957.151,04	
op onderp.	Ag.sch.	64.806.127,52 1/2	
			f 212.286.680,89 1/2
Op Effecten		f 206.950.380,89 1/2	
Op Goederen en Spec. „		5.336.300,—	„ 212.286.680,89 1/2
Voorschotten a. h. Rijk			„ 14.938.316,91
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud		f 56.411.325,—	
Muntmat., Goud ..		605.567.694,33 1/2	
			f 661.979.019,33 1/2
Munt, Zilver, enz. „		7.724.604,36 1/2	
Muntmat., Zilver ..			„ 669.703.623,70
Effecten			
Bel. v. h. Res.fonds.		f 5.069.962,32	
id. van 1/2 v. h. kapit. „		3.984.593,43	„ 9.054.555,75
Geb. en Meub. der Bank			„ 1.770.000,—
Diverse rekeningen			„ 82.214.122,52 1/2
			f 1.143.066.294,52

Passiva.

Kapitaal		f 20.000.000,—
Reservefonds		5.079.402,56
Bankbiljetten in omloop		1.024.836.720,—
Bankassignatiën in omloop		3.217.622,54
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk		—
Van anderen		82.313.096,98 1/2
		„ 82.313.096,98 1/2
Diverse rekeningen		7.619.452,43 1/2
		f 1.143.066.294,52
Beschikbaar metaalsaldo		f 447.253.635,01
Op de basis van 2/3 metaaldekking		225.180.147,10
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop		
dan waartoe de Bank gerechtigd is ..		2.236.268.175,—
Verschillen met den vorigen weekstaat:		
	Meer	Minder
Disconto's		27.873.816,47
Buitenlandsche wissels	18.000,—	
Beleeningen		16.230.530,17
Goud		180.969,58
Zilver	179.774,30	
Bankbiljetten		17.830.545,—
Part. Rek.-Crt. saldo's		19.041.990,89 1/2

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
24 Mei 1919	661.979	7.725	1.024.837	85.531
17 „ 1919	662.160	7.545	1.042.667	104.158
10 „ 1919	662.389	7.359	1.061.881	74.220
3 „ 1919	662.835	7.262	1.083.454	48.581
26 April 1919	663.348	8.114	1.034.638	94.915
19 „ 1919	666.605	8.952	1.025.906	93.872
12 „ 1919	667.070	8.851	1.020.674	90.518
5 „ 1919	667.947	8.733	1.019.207	81.820
29 Maart 1919	669.334	9.750	1.011.223	82.202
22 „ 1919	670.253	9.597	992.658	83.231
15 „ 1919	675.032	9.468	1.001.168	78.555
8 „ 1919	676.947	9.317	1.009.168	71.281
1 „ 1919	677.311	9.219	1.018.535	75.284
25 Mei 1918	721.439	7.799	919.162	73.201
26 Mei 1917	596.273	7.393	750.550	68.471
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaalsaldo	Deknings-percentage
	Totaal	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks			
24 Mei 1919	125.459	78.000	212.287	447.254	60
17 „ 1919	153.333	101.000	228.517	439.960	58
10 „ 1919	147.102	88.000	226.085	442.146	59
3 „ 1919	144.892	80.000	231.978	443.305	59
26 Apr. 1919	139.716	93.000	225.975	445.163	60
19 „ 1919	143.344	94.000	206.089	451.211	60
12 „ 1919	140.327	94.000	200.495	453.290	61
5 „ 1919	137.031	99.000	194.720	456.077	61
29 Mrt. 1919	119.690	87.000	195.746	459.997	62
22 „ 1919	113.894	82.000	190.530	464.262	63
15 „ 1919	110.373	65.000	193.785	468.132	63
8 „ 1919	101.841	50.000	189.577	470.053	64
1 „ 1919	104.208	65.000	208.894	467.313	63
25 Mei 1918	50.096	18.000	131.743	529.987	73
26 Mei 1917	69.561	55.000	85.307	438.932	74
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van 2/3 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	17 Mei 1919	24 Mei 1919
Aan schatkistpromessen..	f 401.630.000,—	f 407.630.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst „	101.000.000,—	78.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	80.799.000,—	80.724.000,—
Aan zilverbons	53.883.080,—	53.664.026,50

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Naast de per mail ontvangen gegevens worden de telegrafisch bekend geworden totaalcijfers der obligo's en uitzettingen en het beschikbaar metaalsaldo van latere data opgenomen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschb. schulden
17 Mei 1919	***	***	330.800	
10 „ 1919	***	***	335.700	
3 „ 1919	***	***	335.900	
5 April 1919	127.009	10.530	211.469	123.292
29 Mrt. 1919	127.706	10.748	210.776	126.038
22 „ 1919	125.600	10.972	210.470	121.915
8 „ 1919	123.175	11.844	208.916	122.110
18 Mei 1918	98.368	15.914	184.265	69.599
19 Mei 1917	72.297	22.244	156.571	34.428
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaalsaldo	Deknings-percentage
17 Mei 1919		214.300		***	68.800	***
10 „ 1919		214.400		***	68.700	***
3 „ 1919		210.400		***	69.300	***
5 Apr. 1919	8.500	20.832	78.731	8.515	70.880	41
29 Mrt. 1919	9.398	22.069	80.700	10.254	71.342	41
22 „ 1919	8.359	21.462	79.616	9.695	70.351	41
8 „ 1919	8.368	21.190	86.804	10.352	69.124	41
18 Mei 1918	7.104	25.853	70.509	27.069	63.701	45
19 Mei 1917	6.508	36.852	50.149	8.553	56.783	49
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluippost der activa. ²⁾ Op de basis van 2/3 metaaldekking.

SURINAAMSCH BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opschb. schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
22 Maart 1919	962	1.643 ²⁾	882	1.345	114
15 „ 1919	958	1.627 ³⁾	833	1.343	109
8 „ 1919	952	1.686 ⁴⁾	865	1.322	119
1 „ 1919	948	1.692 ⁵⁾	847	1.303	115
23 Maart 1918	547	1.256	901	1.075	626
24 Maart 1917	762	1.043	1.104	939	360
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluippost der activa. ²⁾ Hiervan zilverbons 250 dz. gld. ³⁾ idem 260 dz. gld. ⁴⁾ idem 265 dz. gld. ⁵⁾ idem 256 dz. gld.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
21 Mei 1919	85.524	76.540	344.839	28.500	328.089
14 " 1919	85.574	76.487	346.666	28.500	329.592
7 " 1919	85.927	76.782	347.240	28.500	330.094
30 April 1919	85.676	77.162	384.340	28.500	331.095
22 Mei 1918	62.633	50.246	247.195	28.500	223.254
23 Mei 1917	55.076	38.696	157.045	28.500	125.878
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-percentage ¹⁾
21 Mei '19	46.340	80.382	26.104	110.333	27.434	20,10
14 " '19	46.434	77.984	22.807	111.479	27.537	20,50
7 " '19	49.453	79.477	23.692	115.161	27.595	19,88
30 Apr. '19	55.088	82.227	21.930	124.722	26.964	18,38
22 Mei '18	55.581	97.304	38.434	127.600	30.837	18,57
23 Mei '17	45.044	117.611	47.120	131.604	34.830	19,50
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ³ / ₈

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-percentage ¹⁾
15 Mei 1919	1.746.190	1.725.056	7.431.689	26.957.855	34
7 " 1919	1.770.847	1.750.263	7.713.900	26.722.009	35
30 Apr. 1919	1.776.690	1.755.868	7.277.308	26.628.121	34
23 " 1919	1.932.972	1.911.845	6.862.119	25.874.800	34
15 Mei 1918	2.465.819	2.345.393	1.555.846	11.803.870	34
15 Mei 1917	2.554.842	2.533.093	458.962	8.206.299	37
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Mei 1919	28.627.131	11.290.454	18.535.900	7.410.600
7 " 1919	29.144.615	12.255.907	18.535.600	7.304.800
30 Apr. 1919	31.552.664	14.537.274	18.558.200	7.268.600
23 " 1919	28.748.205	11.585.569	17.984.100	6.853.500
15 Mei 1918	14.546.209	7.751.370	8.613.300	1.541.600
15 Mei 1917	9.277.793	4.592.682	4.512.900	444.300
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goudwissels	Disc. en belemmingen	Bijzondere schuld van Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. saldi
7 Mei '19	348.068	12.031.598	32.954.000	39.461.587	6.533.182
30 Apr. '19	347.653	12.056.738	32.954.000	39.438.775	6.397.540
23 " '19	336.400	12.044.829	32.954.000	39.102.475	6.583.082
15 " '19	335.394	12.027.612	32.954.000	38.897.135	6.457.395
7 " '19	334.337	12.003.912	32.954.000	38.606.158	6.699.869
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 262.165 goud, 28.764 buitenlandsche goudwissels en 57.139 munt- en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. afd. Staat
23 Mei '19	5.548.811	1.978.278	307.352	***	22.900.000
15 " '19	5.548.290	1.978.278	308.235	803.999	23.000.000
8 " '19	5.547.736	1.978.278	308.624	813.336	23.200.000
1 " '19	5.547.259	1.978.308	310.701	820.982	22.950.000
23 Mei '18	5.381.736	2.037.108	255.487	1.407.374	16.450.000
24 Mei '17	5.269.156	2.033.740	257.493	660.437	10.400.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	808.454	862.536	1.225.194	34.133.592	3.200.009	163.417
911.701	878.410	1.227.980	34.324.384	3.308.435	167.859	
894.942	886.540	1.233.430	34.429.667	3.433.379	62.105	
916.205	901.707	1.209.121	34.100.311	3.384.226	42.100	
1.078.817	1.087.861	937.675	27.073.138	3.162.143	65.497	
462.395	1.231.625	1.128.453	19.394.509	2.628.814	81.205	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. ¹⁾

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. saldi
17 Oct. '18	1.216.753	100.082	480.000	97.728	1.507.912	377.440
10 " '18	1.219.743	100.021	480.000	100.040	1.508.011	382.595
3 " '18	1.144.781	100.011	480.000	95.287	1.452.612	358.318
26 Sept. '18	1.145.778	99.982	480.000	101.783	1.452.948	365.452
18 Oct. '17	476.043	90.903	480.000	100.351	1.172.474	91.204
19 Oct. '16	352.872	76.033	480.000	39.834	828.739	110.068

¹⁾ Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F. R. Notes in circulatie
18 April '19	2.162.157	1.203.647	—	68.702	2.543.704
11 " '19	2.142.880	1.197.522	—	69.109	2.548.588
4 " '19	2.150.950	1.204.855	—	67.678	2.547.670
28 Mrt. '19	2.142.305	1.246.108	5.829	68.219	2.521.776
19 April '18	1.833.149	878.001	52.500	65.158	1.514.287
20 April '17	958.171	421.189	—	24.462	414.357

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Algem. Dekking-percentage ¹⁾	Percent. Gouddekking circulatie
18 April '19	2.119.159	2.390.516	81.774	55,2	47,3
11 " '19	2.186.514	2.414.299	81.750	53,2	47,0
4 " '19	2.108.772	2.348.325	81.658	55,5	47,3
28 Mrt. '19	2.134.347	2.401.491	81.641	51,5	49,4
19 April '18	1.116.322	1.889.901	74.829	63,6	58,-
20 April '17	102.662	913.428	56.411	72,2	101,6

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
11 Apr. '19	773	14.373.392	1.252.477	12.463.867	1.692.990
4 " '19	772	14.080.812	1.267.458	12.236.321	1.686.693
28 Mrt. '19	772	14.210.151	1.244.821	12.342.152	1.679.153
21 " '19	772	14.310.335	1.236.335	12.418.821	1.669.934
12 Apr. '18	683	12.338.682	1.148.061	11.389.264	1.390.946

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 24 Mei 1919.

De vredesonderhandelingen te Versailles en wat daaraan vast zit, voornamelijk voor Duitschland, doch ook voor de landen der Entente, hebben ook in de verlopen berichtsperiode een zeer sterken invloed op de internationale beurzen uitgeoefend. Weliswaar kan in de eerste plaats de beurs te Berlijn als graadmeter dienen voor de al of niet-optimistische opvattingen aangaande een eenigszins getemotkomende houding van de zijde der Geallieerden, doch ook de overige beurzen ontgaan den invloed niet, welke noodzakelijk moet uitgaan van een besluit, dat zoo sterk het economisch verband der onderscheiden volkeren zal kunnen wijzigen.

Toch zijn de meeningen in alle landen het hieromtrent vrijwel eens, dat voor Duitschland de concurrentie op de wereldmarkt ontzaglijk zwaar en moeilijk zal worden, ook al toont de Entente zich uiterst meegaand en tegemoetkomend. Hieraan is het dan ook toe te schrijven, dat de beurs te Berlijn een overwegend ongeanimeerde stemming te aanschouwen heeft gegeven. Voornamelijk de oorlogsleningen zijn sterk gedaald, ondanks de krachtige interventie, die van de zijde der Regeering voor dit fonds wordt geboden. De aanhoudende verkooporders geven beter dan iets anders de opvattingen weder, die bij het groote publiek in Duitschland omtrent de toekomst van dit land overheerschend zijn. De verslagen der bankinstellingen, benevens de balansen van enkele groote industriële ondernemingen (als Daimler) hebben bovendien duidelijk aangetoond enerzijds, hoe het gansche bankwezen onafscheidelijk verbonden is aan den Staat, waardoor een goede functioneering slechts verzekerd is, indien de Staat aan zijn verplichtingen zal kunnen voldoen, anderzijds, hoe de groote nijverheid heeft geleden onder den ommekeer van oorlogs- tot vredestand. Weliswaar is deze laatste situatie nog niet effectief geworden, doch wel staat reeds vast, dat alle speciale installaties tot het intensiever voeren van den krijg door de groote industrieën opgericht, voor den vredestand vrijwel waardeloos zijn, temeer nu Duitschland de kosten hiervan niet op de tegenpartij zal kunnen verhalen. In dit verband waren dan ook industriële aandelen sterk aangeboden, waartegenover zich echter slechts sporadisch een koper plaatste. Alleen sommige buitenlandsche fondsen waren eenigszins gezocht, de Ponden- en Dollarwaarden in verband met de voortgezette daling van den Markenkoers in het neutrale buitenland, Oostenrijksch-Hongaarsche soorten, wyl de Entente der Duitsch-Oostenrijksche Regeering heeft verboden, radicale maatregelen te nemen met betrekking tot het bezit van geallieerde onderdanen. Hoewel dit verbod volkomen begrijpelijk is, concludeert men in Duitschland, dat wellicht ook ten opzichte van andere buitenlandsche, met name van Deutsche crediteuren van Duitsch-Oostenrijk, dergelijke maatregelen genomen zullen worden. Het is wel tekenend voor het algemeene pessimisme aan de Deutsche beurzen, dat zulk een bij uitstek zwakke motiveering voldoende kan zijn, om den koers der betrokken fondsen op te voeren.

Te Weenen is de toestand al niet veel beter geweest, met dien verstande, dat nog steeds niet kan worden gesproken van een eenigszins regelmatigen handel ter beurze. De zaken, die echter worden afgesloten, dragen alle het stempel van een donkere toekomstbeschuwing. Ook de toestand van de Oostenrijksch-Hongaarsche Bank baart nog voortdurend zorg. Zooals bekend, heeft de Italiaansche wapenstilstand-commissie objecties opgeworpen tegen het feit, dat de directie der Bank over den metaalvoorraad beschikte tot delging van neutrale schulden, zonder bijzondere toestemming van den oppersten economischen Raad te Parijs. Hiermede vindiceert de Entente derhalve een soort oppertoezicht voor zich op de gestie der Oostenrijksch-Hongaarsche Bank, zooals trouwens reeds lang het geval is voor Duitschland. Alleen zijn de gevolgen in algemeen economischen zin hier niet zoo groot. De metaalvoorraad toch der Oostenrijksch-Hongaarsche Bank bedroeg per einde 1918 slechts 261,95 miljoen Kronen en 23,82 miljoen Kronen aan gouddevisen. Sindsdien is een kleine verbetering ingetreden, zoodat per 30 April j.l. aanwezig was 262,15 miljoen Kronen aan goud en 28,46 miljoen Kronen aan gouddeviezen. Van dit totaal bevindt zich ongeveer 70 miljoen Kronen in Budapest; het is onbekend, wat hiermede is geschied. Bij het totaal moeten nog gevoegd worden circa 370 miljoen Kronen tegood in het buitenland (ook Duitschland, waartegenover echter de volgende verplichtingen aan het buitenland gesteld moeten worden: Kr. 140 miljoen geleende buitenlandsche waarden en loopende verplichtingen voor credieten en Kr. 140 miljoen voor borg-

tochten wegens buitenlandsche credieten. Hierbij kwamen nog 310 miljoen vorderingen der Oekraïnsche Regeering.

De betalingen, waartegen thans geprotesteerd wordt, vloeien hoofdzakelijk voort uit verplichtingen wegens borgstelling. De credieten, welke Oostenrijk en Hongarije in den loop van den oorlog uit de neutrale landen konden verkrijgen (d.w.z. uit Nederland en de drie Scandinavische landen) werden in den regel slechts dan verleend, indien de Oostenrijksch-Hongaarsche Bank zich garant stelde voor de terugbetaling in goud. Het is op grond van deze garantie, dat reeds verschillende betalingen zijn gedaan, terwijl het plan was opgevat aan de resteerende verplichtingen ook ten spoedigste te voldoen, zelfs vóór den vervaltijd. De Italiaansche commissie spreekt ten deze van Kr. 130 miljoen in goud, doch vermoedelijk zal het bedrag wel een geringer totaal aantoonen. In ieder geval wordt aan deze wijze van betaling voorloopig een einde gemaakt, hetgeen ontegenzeggelijk ook van belang voor ons land moet worden genoemd.

Van meer zuiver Oostenrijksche interesse is de toestand van de bankbiljettencirculatie. Bij den val der monarchie werden door de directie der Bank, in verband met de toen heerschende geldschaarschte, noodbiljetten van Kr. 200 en van Kr. 25 uitgegeven, waarvan de clichés ook naar Budapest zijn gezonden, teneinde de circulatie spoediger te doen plaats vinden. Van deze clichés wordt thans door de Hongaarsche Raden-Regeering nog gebruik gemaakt, zoodat de omloop van de hier genoemde biljetten zonder eenige controle van de bankdirectie is toegenomen. Weliswaar worden de Duitsch-Oostenrijksche houders tegen verlies gevrijwaard, indien zij hun coupures indertijd hebben doen afstempelen, doch het is de vraag, of de niet-afgestempelde biljetten eenvoudigweg niet geaccepteerd zullen moeten worden.

De beurs te Parijs was, evenals die te Londen, in vaste houding, zonder nochtans bijzondere factoren. Ongewijfeld stemde het rustiger, dat de staking der bank-employés te Parijs thans, na een duur van circa twee weken, tot het verleden behoort.

Te New York echter was de beurs, met een enkele onderbreking, buitengewoon vast gestemd. Het vooruitzicht op een spoedig herstel der normale verhoudingen heeft de hoop op het toevloeien van groote Europeesche orders doen herleven, waardoor voornamelijk de staalmaatschappijen in een gunstige verhouding geplaatst zouden worden. De betrokken aandelen konden dan ook het krachtigst monterren, hoewel ook de overige soorten sterk gezocht waren tot hoogere prijzen.

De onderbreking in deze tendens is veroorzaakt door de reactie in den koers der aandelen van de international Mercantile Marine Comp. Wekenlang was er sprake geweest van een verkoop der Engelsche bezittingen der maatschappij aan een Britsch syndicaat, doch herhaakdelijk werden deze berichten tegengesproken. Ten slotte is echter in de achter ons liggende dagen definitief bekend geworden, dat de verkoop tot stand is gekomen en wel tegen betaling van 27 miljoen Pond Sterling. Na de publicatie van dit bericht is de koers echter onmiddellijk scherp gedaald, wyl de opinie verdeeld is omtrent het al of niet gunstige dezer transactie voor de maatschappij. Het is nl. nog niet bekend, welk gebruik aan de te ontvangen gelden zal worden gegeven. Twee wegen kunnen worden bewandeld: of de directie kan overgaan tot uitkeering van het achterstallige dividend ad 57 pCt. op de preferente aandelen, doch dan blijft een maatschappij over met een vrijwel onbetekenend bezit aan tonnage, of de gelden worden besteed tot aankoop van nieuwe schepen, in welk geval moet worden afgewacht, of de hiervoor te betalen som geringer zal zijn, dan het bedrag, dat thans wordt ontvangen. Het is deze onzekerheid, die tot de scherpe koersreactie heeft geleid.

Behoudens deze onderbreking heeft de gansche markt een bepaald opgewekt aspect getoond. Zelfs voor spoorwegwaarden bestond aanvankelijk goede vraag, ondanks het feit, dat binnen afzienbaren tijd het beheer aan de aandeelhouders zal worden teruggegeven, waarbij derhalve de deficits niet meer voor rekening van den Staat zullen loopen. In de eerste drie maanden van het loopende jaar bedroeg het tekort der gezamenlijke spoorwegen niet minder dan 196 miljoen dollar, terwijl het gansche tekort over 1918 slechts 226 miljoen dollar beliep. Het eenige middel om althans een zeker tegenwicht tegen deze ontzaglijk aanzwellende deficits te hebben, is een verhooging der vrachttarieven, doch hiertoe wil de Regeering blijkbaar thans niet overgaan, nu het staatsbeheer nog slechts een kwestie van korten tijd is. Inmiddels zal een dergelijke maatregel toch wel genomen moeten worden, zij het dan met opoffering van een deel der

zelfstandigheid der betrokken ondernemingen ten gunste van den Staat.

De opgewekte tendens voor spoorwegwaarden heeft zich, zooals gezegd, kunnen handhaven ondanks deze weinig bemoeidigende vooruitzichten; hiertoe heeft de buitengewoon gunstige oogstand niet weinig medegewerkt. De hoogst waarschijnlijk buitengewone opbrengst van alle graangevassen belooft namelijk een zeer groot vervoer voor de spoorwegen, waarvan ongetwijfeld de goede vruchten geplukt zullen worden.

Te onzent is de markt voor inheemsche staatsleeningen weinig bemoeidigend gebleven. Ondanks den stimulerenden factor van een ruime geldmarkt kon de koers zich niet herstellen en is in sommige gevallen zelfs nog gedaald. Het vooruitzicht op een nieuwe emissie van staatswege, ook ten behoeve der Indische koloniën, de betere condities, die particuliere ondernemingen en verschillende gemeenten (vide het voorbeeld van Leeuwarden) bij de dekking hunner geldbehoeften aanbieden, heeft de voorkeur van het beleggend publiek vrijwel geheel naar deze richting getrokken, zoodat de belangstelling voor staatsleeningen zeer kwijnend is geworden.

Van buitenlandsche staatsfondsen trokken het meest Oostenrijkers en Russen de aandacht, welke beide wat meer belangstelling konden ontmoeten. De eerste waren gevraagd in verband met het uitstel, dat door de geallieerde Mogendheden aan de Centrale Rijken is verleend met betrekking tot het antwoord op de vredesvoorwaarden, benevens als gevolg van de conciliante houding, die speciaal tegenover Oostenrijk ter conferentie wordt aangenomen. Russen bewogen zich in overeenstemming met de berichten, die omtrent de krijgsverrichtingen van admiraal Koltsjak bekend werden en die in de laatste dagen vrij gunstig hebben geluid.

	20 Mei.	23 Mei.	26 Mei.	Rijzing of daling.
5. % Ned. W. Sch.	92 ⁹ / ₁₆	93	92 ⁵ / ₈	+ ¹ / ₁₆
4 ¹ / ₂ % " " " " 1916	86	85 ³ / ₄	85 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
4 % " " " " 1916	82 ¹ / ₂	82 ¹ / ₂	82 ¹ / ₁₆	- ⁷ / ₁₆
3 ¹ / ₂ % " " " "	69 ¹ / ₂	69 ¹ / ₁₆	69 ¹ / ₁₆	- ¹ / ₁₆
3 % " " " "	62	62 ¹ / ₁₆	62 ¹ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	51 ¹ / ₂	51 ¹ / ₂	51	- ¹ / ₂
5 % Oost-Indië 1915	93	92	92 ⁷ / ₈	- ¹ / ₈
4 % Hongarije Goud	29 ³ / ₄	29 ³ / ₄	29 ³ / ₄	-
4 % Oostenr. Kronenrente	28 ⁷ / ₁₆	28	28 ¹ / ₁₆	- ¹ / ₁₆
5 % Rusland 1906	40 ¹ / ₂	42	40	- ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ % Iwangorod Domb. . . .	31 ¹ / ₂	28 ³ / ₈	27 ¹ / ₈	- 4 ³ / ₈
4 % Rusland Cons. 1880	30	28 ¹ / ₈	30	-
4 % Rusl. bij Hope & Co.	31 ³ / ₄	30	31 ¹ / ₂	- ¹ / ₄
4 % Servië 1895	47	47	47	-
4 ¹ / ₂ % China Goud 1898	72 ³ / ₈	72 ³ / ₈	72 ³ / ₈	-
4 % Japan 1899	69 ⁷ / ₈	69 ⁷ / ₈	69 ⁷ / ₈	-
4 % Argentinië Buiten.	68 ¹ / ₂	68 ¹ / ₂	68 ¹ / ₂	-
5 % Brazilië 1895	72 ³ / ₄	72 ³ / ₄	74 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
5 % " " 1913	51 ³ / ₄	51 ³ / ₄	-	-

Van de locale waarden hebben cultuuraandeelen ontegenzeggelijk in het brandpunt der belangstelling gestaan. De stemming was hier aanvankelijk uiterst opgewekt, vooral voor de bankaandeelen, die in nauw verband met de Indische culturen staan, met name voor aandelen Nederlandsche Handel-Maatschappij en Nederlandsch Indische Handelsbank. Doch ook aandelen Cultuur-Maatschappij der Vorstenlanden, benevens de actions, aandelen Handelsvereniging Amsterdam, enz., konden aanmerkelijk in koers monteeren. Plotseling echter ontstond een kentering, die eerst werd veroorzaakt door winstnemingen, doch die later in de hand werd gewerkt door de berichten omtrent de uitbarsting van den Kloet op Java en door de mededeeling, dat de Regering van plan is een uitvoerrecht op suiker en andere koloniale producten te heffen. Toen echter bekend werd, dat deze heffing zal plaats vinden volgens het systeem van de z.g. „sliding scale”, d.w.z., dat de heffing minder wordt, naarmate de opbrengst der producten daalt, zoodat de maatschappijen in slechte tijden geen exorbitanten last op zich geladen zullen zien, minderde de onrust en kon een verbetering voor suikerwaarden intreden.

In aansluiting aan de opgewekte tendens in deze afdeling was ook de stemming voor rubberwaarden gedeceideerd beter te noemen. Weliswaar waren de omzetten hier slechts klein en kon ook hier een reactie niet uitblijven, doch de koersen zijn over het geheel lichtelijk verbeterd.

De tabaksmarkt echter bleef ongeanimeerd, voornamelijk in verband met de lage opbrengstprijzen, op de jongste veiling te Amsterdam behaald. Ten onrechte werden deze prijzen als maatstaf ter beoordeeling aangenomen; de in aanmerking komende partijen toch betroffen meestal oude oogsten, die in kwaliteit sterk achteruit waren gegaan, ter-

wij bovendien de veiling onder N.O.T.-condities plaats had, waardoor het buitenland a priori van mededinging uitgesloten was.

Alleen de petroleumafdeeling kon tot het einde toe een opgewekte stemming behouden. Gedurende de beweging in cultuurwaarden was deze afdeling eenigszins verwaarloosd geworden, doch toen de aandacht weder hierop was gevallen, konden de koersen dan ook met sprongen monteeren. Vooral aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij stonden weder, met de onder-maatschappijen, in het voorste gelid, weliswaar zonder duidelijk aanwijsbare motieven, doch ontegenzeggelijk met een ondertoon van goede kooporders. Aandeelen Geconsolideerde sloten zich nauw aan. De overige fondsen echter, met name aandelen Orion, bleven sterk ten achter.

	20 Mei.	23 Mei.	26 Mei.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	195	196 ³ / ₄	197 ³ / ₄	+ ² / ₄
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	201 ³ / ₈	201 ³ / ₁₆	203 ¹ / ₄	+ ¹ / ₈
Rotterd. Bankvereniging. . .	137 ¹ / ₂	139 ¹ / ₄	139 ³ / ₄	+ ² / ₄
Amst. Superfosfaatfabriek. . .	154 ³ / ₄	154 ⁷ / ₈	154 ³ / ₄	-
Van Berkel's Patent	155	155	156 ³ / ₄	+ ¹ / ₄
Insulinde Oliefabriek	253 ¹ / ₂	250	244 ¹ / ₂	- 9
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	107	107 ¹ / ₂	108	+ 1
Ned. Scheepsbouw-Mij.	175	177 ³ / ₄	177	+ 2
Philips' Gloeilampenfabriek	570 ¹ / ₄	561 ¹ / ₂	569	- ¹ / ₄
R. S. Stokvis & Zonen	540	545	548 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Vereenigde Blikfabrieken. . .	135 ¹ / ₄	139 ³ / ₄	139 ³ / ₄	+ ⁴ / ₂
Compania Mercantil Argent.	318 ¹ / ₂	328 ¹ / ₄	326	+ ⁷ / ₄
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	221	217 ¹ / ₂	221 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Handelsver. Amsterdam . . .	520	513	494	- 26
Holl. Transatl. Handelsver.	130	128	125	- 5
Linde Teves & Stokvis	231	222	229 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
Van Nierop & Co's Handel-Mij	194 ⁷ / ₈	189	188	- 6 ⁷ / ₈
Tels & Co's Handel-Mij	169	168 ¹ / ₂	169	-
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	339 ¹ / ₂	354 ¹ / ₂	355 ¹ / ₂	+ 16
Kon. Petroleum-Mij.	849 ¹ / ₂	874	883	+ 33 ¹ / ₂
Orion Petroleum-Mij.	92 ¹ / ₂	97 ¹ / ₄	99 ¹ / ₄	+ 6 ³ / ₄
Steaua Romana Petr.-Mij. . . .	159 ⁷ / ₈	158 ¹ / ₈	159 ³ / ₄	- ¹ / ₈
Amsterdam-Rubber-Mij.	201	201	205	+ 4
Nederl.-Rubber-Mij.	114	113	115	+ 1
Oost-Java-Rubber-Mij.	234	226 ¹ / ₂	226 ³ / ₄	- 7 ¹ / ₄
Deli-Maatschappij	514 ¹ / ₂	508	517	+ 2 ¹ / ₂
Medan-Tabak-Maatschappij.	233 ¹ / ₂	229 ³ / ₄	230	- 3 ¹ / ₂
Senembah-Maatschappij	503 ¹ / ₂	496	507	+ 3 ¹ / ₂

De scheepvaartmarkt was ongeanimeerd in verband met het teleurstellende dividend van den Rotterdamschen Lloyd. Algemeen was gerekend op een uitkeering van 30 pCt., zoodat een dividend van 25 pCt. deprimeerend werkte. Ook de cijfers uit het jaarverslag werkten er niet toe mede om de stemming te verbeteren, vooral niet, wijl men algemeen vergelijkingen trok met de resultaten der maatschappij Nederland. Toch was de stemming over het algemeen niet flauw, hoewel aan den anderen kant geen groote kooporders werden opgemerkt.

	20 Mei.	23 Mei.	26 Mei.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	382 ¹ / ₂	379	379	- 3 ¹ / ₂
" " " " gem. eig.	361	359	358 ¹ / ₂	- 2 ¹ / ₂
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. . . .	290	290 ¹ / ₂	295	+ 5
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	161	161	152	- 9
Hollandsche Stoomb.-Mij.	191 ¹ / ₂	191 ¹ / ₂	190 ¹ / ₂	- 1
Java-China-Japan-Lijn	330 ³ / ₄	328 ¹ / ₂	329 ³ / ₄	- 1 ¹ / ₄
Kon. Hollandsche Lloyd	176 ¹ / ₂	168 ¹ / ₂	168 ¹ / ₂	- 8
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	221	219 ¹ / ₂	221 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Kon. Paketvaart-Mij.	263 ³ / ₄	258 ¹ / ₄	257 ¹ / ₂	- 6 ¹ / ₄
Maatschappij Zeevaart	302 ¹ / ₂	299 ¹ / ₂	299 ¹ / ₂	- 3
Nederl. Scheepvaart-Unie. . . .	275 ¹ / ₂	273 ³ / ₄	272 ¹ / ₂	- 3
Nievelt Goudriaan	540	541	544	+ 4
Rotterdamsche Lloyd	304 ¹ / ₂	298 ¹ / ₂	295 ³ / ₄	- 8 ³ / ₄
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	272	272	268	- 4
" " „Nederland”	297 ¹ / ₂	290 ³ / ₄	291 ¹ / ₂	- 6
" " „Noordzee”	144	145 ⁷ / ₈	144	-
" " „Oostzee”	343	343	343	-

De Amerikaanse markt was in den aanvang der berichtperiode uiterst levendig en opgewekt, om na de New Yorksche reactie in Marinewaarden kalmer te sluiten. De omzetten krompen in en de belangstelling verlegde zich meer naar de locale afdelingen.

	20 Mei.	23 Mei.	26 Mei.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	102 ³ / ₈	104 ⁷ / ₁₆	105 ¹¹ / ₁₆	+ ³ / ₁₆
Anaconda Copper	149 ⁷ / ₈	146 ³ / ₄	152 ⁷ / ₈	+ 3
Un. States Steel Corp.	101 ¹ / ₂	103 ¹ / ₁₆	106 ⁹ / ₁₆	+ ⁵ / ₁₆
Atchison Topeka	101 ¹¹ / ₁₆	101	101 ⁹ / ₁₆	- ³ / ₁₆

	20 Mei.	23 Mei.	26 Mei.	Rijzing of dalings.
Southern Pacific	107 ³ / ₄	107 ¹ / ₁₀	108 ¹ / ₂	+ ³ / ₄
Union Pacific	142 ³ / ₄	144	144 ¹ / ₄	+ 1 ¹ / ₂
Int.Merc.Marine afgest.....	55	50 ¹ / ₁₀	49 ⁹ / ₁₀	- 5 ⁷ / ₁₀
" " " " prefs.	164 ¹ / ₄	165	164 ³ / ₄	+ 1 ¹ / ₂

De geldmarkt bleef ruim; geld op prolongatie doorgaans verkrijgbaar a 3 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

27 Mei 1919.

De verschepingen van tarwe naar Europa zijn in den laatsten tijd geweldig groot geweest, althans vergeleken met de gemiddelde verschepingen vóór den oorlog. In Texas begint men nu reeds met het oogsten van tarwe en men zal geleidelijk ook in noordelijker streken daarmede aanvangen. Over de hoeveelheid uitgezaaide zomertarwe verwachten wij nog steeds nadere berichten. Volgens Engelsche bladen zal men in het eerstvolgende jaar ruw weg berekend ongeveer tweemaal zoveel tarwe beschikbaar hebben in Noord-Amerika, Zuid-Amerika en Australië, als noodig was voor de Europeesche behoeften vóór den oorlog. Op deze Europeesche behoeften is evenwel nog weinig peil te trekken. Ongetwijfeld zijn de voorraden in vele landen zoo gering, dat zeer groote hoeveelheden kunnen worden opgenomen, doch aan den anderen kant zal de betaling in vele landen, vooral in Duitschland, een groot bezwaar opleveren.

In Argentinië zijn de prijzen van tarwe ongeveer onveranderd gebleven, niettegenstaande het feit, dat er regelmatig groote aankopen plaats vinden. De verschepingen nemen toe. In Australië is regen gevallen, daar waar deze zeer gewenscht was. Ook van dit land blijven de verschepingen toenemen. Op Indië daarentegen mag men zeer zeker niet als exportland rekenen. De opbrengst van de tarwe wordt het volgend jaar aanmerkelijk minder verwacht.

Op het Continent zoowel als in Engeland is het over het algemeen te droog. Mocht spoedig regen komen, dan zal nog van geen ernstige schade sprake zijn, doch bij langer uitblijven kan de toestand ernstig worden.

De maïsprijzen blijven in Argentinië op dezelfde hoogte en niettegenstaande de hoogere vrachtenmarkt, zijn de prijzen

in West-Europa nauwelijks gestegen. De vraag voor voergranen valt op het oogenblik tegen, doch bij aanhoudende droogte kan dit spoedig veranderen.

Lijnzaad blijft buitengewoon vast. De prijzen gaan met sprongen naar boven, niet slechts in Argentinië, doch in nog sterker mate in Europa, aangezien de vrachten aanmerkelijk hooger zijn. De vraag voor olie is groot en de prijzen stijgen snel.

Nederland. De markt staat nog steeds onder invloed van de groote hoeveelheid gerst, die de Nederlandsche Regeering hier aan de markt moet brengen wegens hare vroegere aankopen. Een veiling van 5000 tons Maandag j.l. gehouden, had niet het gewenschte succes, zoodat slechts met moeite ca. 1700 tons verkocht werden tot f 450, waarna het restant werd opgehouden. De Regeering bleef daarna aanvankelijk tot f 450 zonder veilingskosten in de markt, hetgeen bij de betreffende koopers en ook bij anderen een storm van verontwaardiging deed opgaan. De prijs is nu verhoogd tot f 470. De onzekere Haagsche bewegingen blijven evenwel een domper op de markt uitoefenen en dooden allen ondernemingsgeest. Slechts enkele zaken kwamen in haver tot stand, tot iets oplopende prijzen, terwijl in maïs slechts zeer weinig gedaan werd.

Ook hier werden tot stijgende prijzen partijen lijnzaad verkocht, doch de totale onverkochte hoeveelheid is in verhouding tot de willigte gering.

SUIKER.

In de Bietsuikerdistricten, vooral ook in Nederland, wordt na de laatste droge weken naar doordringende regens verlangd. Volgens F.O. Licht wijzen de van de verschillende fabrieken ontvangen mededeelingen op een verminderden aanplant in Duitschland van 17 %, hetgeen voor de suikervoorziening aldaar zeer teleurstellend is. Een aantal fabrieken heeft besloten het bedrijf te staken en tot verkoop van den inventaris over te gaan. Hieruit kan men slechts de gevolgtrekking maken van de ondoelmatigheid der door de Duitsche Regeering ten opzichte van de suikerindustrie genomen maatregelen. Bij het gebrek aan suiker over de geheele wereld en de voor alle productielanden zeer winstgevendende prijzen op de verschillende wereldmarkten was eerder eene verhooging der binnenlandsche prijzen en van de winstmarge voor de fabrikanten te verwachten.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Juni	Mais Juni	Lijnzaad Juni
24 Mei '19	226	179	68 ¹ / ₈	11,25	5,80 ^{a)}	26,10
17 " '19	226	171 ¹ / ₄	67	11,20	5,90 ^{b)}	25,15
24 Mei '18	224	138 ¹ / ₂ ⁴⁾	75 ³ / ₈	12,20	5,—	23,95
24 Mei '17	222 ⁵⁾	152 ¹ / ₄ ⁵⁾	62 ⁵⁾	18,—	12,05	26,—
24 Mei '16	108 ¹ / ₈	73 ¹ / ₂	42 ⁵ / ₈	7,—	4,05	10,70
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 ³ / ₈ ¹⁾	36 ¹ / ₂ ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ nieuwe oogst. ⁴⁾ per Juni. ⁵⁾ per Juli.

De noteeringen te Buenos Ayres zijn van: 23 Mei 1919, 17 Mei 1919, 24 Mei 1918, 24 Mei 1917, 24 Mei 1916.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	26 Mei 1919	19 Mei 1919	26 Mei 1918
Tarwe	—	—	572,50 ¹⁾
Rogge (No. 2 Western) ..	—	—	—
Mais (Mixed)	580,—	615/20	—
Gerst (48 lb. feeding)....	455,—	505,—	—
Haver (38 lb. white clipped)	28,50	—	—
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad)	285,—	290,—	—
Lijnzaad (La Plata).....	—	—	—

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	18-24 Mei 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. t/dtoak 1918	18-24 Mei 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. t/dtoak 1918	1919	1918
Tarwe	1.839	29.329	—	—	14.161	—	43.490	—
Rogge	—	—	—	—	8.690	—	8.690	—
Boekweit	1.008	1.008	—	—	—	—	1.008	—
Mais	—	1.500	—	—	1.023	—	2.523	—
Gerst	5.885	20.431	—	—	21.014	—	41.445	—
Haver	—	5.056	—	—	—	—	5.056	—
Lijnzaad	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijnkoek	—	8.277	—	—	—	—	8.277	—
Tarwemeel	568	47.737	—	—	37.435	—	85.172	—
Andere meelsoorten	—	18.698	—	—	4.050	—	22.748	—

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor het Buitenland.

Tarwe	7.145	157.754	109.937	—	—	—	157.754	109.937
Mais	—	13.855	44.507	—	—	—	13.855	44.507
Rogge	—	14.796	5.174	—	—	—	14.796	5.174
Tarwemeel	1.681	112.013	—	—	—	—	112.013	—
Gerst	3.881	57.695	9.874	—	—	—	57.695	9.874
Haver	4.073	113.142	—	—	—	—	113.142	—
Lijnkoeken	—	932	—	—	—	—	932	—
Andere meelsoorten	9.192	94.405	—	—	—	—	94.405	—

Van Regeeringswege werd in Duitschland de volgende statistiek over de oorlogsjaren gepubliceerd:

jaar	werk. fabr.	verwerkte bieten 100 K.G.	oogst-oppevl. p/H.A. 100 K.G.	opbr. p/12 uur ruwruiker 100 K.G.	verw. 100 K.G.	opbr. in ruwruiker 100 K.G.
1917/18	312	92.299.388	384.571	240	2.596	15.410.615
1916/17	316	95.707.770	400.341	239	2.770	15.579.297
1915/16	320	96.251.076	394.532	264	2.842	15.153.164
1914/15	333	159.645.179	546.736	293	3.304	25.101.016
1913/14	341	169.399.786	532.843	318	3.552	27.158.701

Officieele statistiek van in- en uitvoer gedurende de 12 maanden Sept. t/m. Aug. (per 100 K.G.):

	1917/18	1916/17	1915/16	1914/15	1913/14
Invoer	80.290	81.046	30.422	141.529	19.610
Geraffineerd	15.905	50.190	228.003	78.244	2.576
Ruwruiker					

	1917/18	1916/17	1915/16	1914/15	1913/14
Uitvoer	93.287	91.651	188.943	1.189.221	5.596.951
Geraffineerd	39.761	3.893	181.912	292.877	4.886.802
Ruwruiker					

Op grond dezer officieele gegevens stelt F.O. Licht het volgende overzicht samen, omgerekend in ruwruiker:

	1917/18	1916/17	1915/16	1914/15	1913/14
1) Oogst	15.410.615	15.579.297	15.153.164	25.101.020	
Invoer	106.231	85.117	262.228	237.239	
2) Voorr. 1 Sept.	3.229.906	1.661.939	5.188.084	4.298.782	
Totaal	18.746.752	17.326.353	20.603.476	29.637.041	
3) Voorr. 31 Aug.	2.902.780	3.229.906	1.661.939	5.188.084	
Afleveringen	15.843.972	14.096.447	18.941.537	24.448.957	
Uitvoer	144.709	107.000	394.473	1.630.751	

	1917/18	1916/17	1915/16	1914/15	1913/14
Berek. verbr. in 12 maanden	15.699.263	13.989.447	18.547.064	22.818.206	
Ambt. opgeg. verbr. 12 m.	16.058.814	14.123.745	19.722.188	22.742.051	
Daarv. vrijg. zond. rechten	847.007	588.819	2.391.073	4.676.083	

1) Voorloopige ambtelijke opgave.

2) Met inbegrip der voorraden buitenl. suiker.

Volgens de berichten uit Bohemen zal, niettegenstaande eenige inkrimping in streken van groote landgoederen, in doorsnee toch eene matige vermeerdering van den aanplant te constataren zijn.

Engeland kocht Mauritiussuiker tot 44 s. 6 d. c. i. f., terwijl West-Indische suiker tot 63 s. à 64 s. inclusief inkomende rechten, dus boven den binnenlandschen consumptieprij, door Engelsche fabrikanten werd gekocht; American Granulated wordt tot 43 s. 6 d. c. i. f. U. K. aangeboden.

Op Java vond nog eene afdoening plaats van Superieur late levering uit den nieuwen oogst tot f 20½ eerste kosten en is thans zoo goed als geen Superieur meer onverkocht in de eerste hand. Suiker no. 16 en h. is nog verkrijgbaar, waarvoor ongeveer f 19,— genoteerd wordt.

	1919	1918	1917
Ontv. der week tot 10 Mei	144.699	101.078	135.000 tons
Totaal sedert 1 Dec. 1)	2.579.796	2.391.528	2.224.163 "
Werkende fabrieken	183	168	
Exp. d. week tot 19 April	81.316	91.077	100.000 tons
Totaal 1 Jan.—19 April	1.188.053	1.039.870	1.162.140 "
Export U.K. 1 Jan.—19 April	180.499	201.083	256.834 "
" Frankrijk	18.202	7.400	2.286 "
Voorraad op 21 April	971.140	1.010.120	725.000 "

1) 1918/17/16.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Met	Londen			New York 96% Centrifugals.
		Tatas Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granulated fob.	
23 Mei 1919..	f —	64/9	32/—	—	7,28
16 " 1919..	" —	64/9	32/—	—	7,28
23 Mei 1918..	" —	64/9	—	—	5,92
23 Mei 1917..	" 22 7/8	47 1/2	—	30/6	5,95 à 6,02
21 Juli 1914..	" 11 13/32	18/—	—	—	3,26

RUBBER.

De markt voor Plantage-soorten was in de afgelopen week flauw gestemd en prijzen gingen weder iets terug. De voorraden in Engeland zijn intusschen weder belangrijk vermeerderd. Het schijnt, dat het surplus, hetwelk in den loop van den oorlog tengevolge van het gebrek aan scheepsruimte in Indië ontstaan is, langzamerhand geheel naar Londen is overgebracht. De zichtbare voorraad bedraagt aldaar thans circa 21.500 tons.

De noteeringen luiden:

prima Hevea Crêpe loco	1/10 1/2	einde voorafg. week 1/11.
smoked Sheets	1/10 1/4	1/10 3/4
prima Crêpe Juli/Sept.	1/11 3/4	2/—
Oct./Dec.	2/—	2 1/2
hard cure fine Para	2/5 1/4	2/5 1/4

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijz No. 7	Voorraad	Prijz No. 4	
24 Mei 1919	529.000	11.000	2.902.000	14.800	14 5/8
17 " 1919	497.000	12.450	3.038.000	14.300	14 1/2
10 " 1919	552.000	1)	2.913.000	14.200	14 9/32
24 Mei 1918	773.000	4.700	3.232.000	4.950	13 5/32

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
24 Mei 1919....	32.000	1.537.000	100.000	6.909.000
24 Mei 1918....	45.000	2.657.000	158.000	11.484.000

1) niet genoteerd.

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	26 Mei '19	19 Mei '19	12 Mei '19	27 Mei '18	26 Mei '17
New York voor Middling	34,— c	30,90 c	28,90 c	29,05 c	22,— c
New Orleans voor Middling	33,— c	29,25 c	27,88 c	28,75 c	21,19 c
Liverpool voor Middling	19,93 d	18,22 d	17,24 d	21,70 d ¹⁾	13,90 d ²⁾

1) Good Middling Amer.

2) 25 Mei 1917.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '18 tot 23 Mei '19	Overeenkomstige perioden	
		1917-'18	1916-'17
Ontvangsten Gulf-Havens..	5314	5797	6717
" Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	4331	1878	2334
" " t Vasteland.		1079	2011
" " Japan etc...		473	453

Voorraden in duizendtallen	23 Mei '19	24 Mei '18	25 Mei '17
Amerik. havens.....	1271	1311	899
Binnenland.....	1266	953	776
New York.....	?	158	76
New Orleans.....	?	393	248
Liverpool.....	516 ¹⁾	303	541

1) 24 Mei 1919.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 14 Mei 1919.

Amerikaansche katoen kwam na een kleine daling weer op den ouden prijs terug. Men verwacht, dat het wekelijkse weerbericht, dat vandaag verschijnt, een „bullish”-invloed zal hebben, en de inkoop op latere levering gedaan, veroorzaakt een sterke stijging in New York, welk gevolg werd door een hiermede corresponderende stijging in Liverpool. De meeningen over de vermindering van den katoen-aanplant zijn nog zeer verschillend, maar de meesten denken, dat deze vermindering niet groot zal zijn, en dat een gunstig seizoen gemakkelijk zal opwegen tegen een dergelijke reductie. Op het oogenblik schijnen we in ieder geval hogere prijzen te moeten verwachten, daar de vraag naar grondstoffen zeker zal toenemen, als de handelsvoorwaarden weer wat normaler worden. Het laatste nieuws van Alexandrië is niet onverdeeld gunstig en we kunnen dit jaar niet zulk een goeden oogst van Egyptische katoen verwachten, als het vorige jaar.

Spinners van Amerikaansche garens hebben alweer een bevredigende week gehad en de prijzen van medio nummers zijn ongeveer een penny per pond gestegen. Door de groote verkoopen van stukgoederen in den laatsten tijd is het aantal weeftouwen, dat stil stond, veel verminderd, terwijl de vraag naar inslaggarens en boomen dusdanig verbeterde, dat het verschil in prijs tusschen ketting- en inslaggarens weer zeer abnormaal is geworden. Vele spinners hebben goede contracten loopen voor hun tegenwoordige productie, maar ongelukkigerwijze schijnt er niet veel moeite gedaan te worden om deze te vergrooten. De vraag is zeer algemeen en dekt niet alleen Amerikaansche, maar ook Egyptische garens. In de laatste zijn zeer groote transacties afgesloten. De exporthandel is levendiger, hoewel de opgaven van den Board of Trade deze maand misleidend zijn geweest, daar de meeste garens, die toen verscheept werden, maanden lang in pakhuizen hadden liggen wachten op licences. Er zijn weer eenige zaken met Bombay en Madras gedaan, terwijl er nog steeds over vele zaken onderhandeld wordt. De continentale markten koopen meer, daar de gebruikers inzien, dat het niet veilig is, langer te wachten.

De doekmarkt blijft vast en er is een betere vraag naar alle Oostersche landen. Dit is meer aanmoedigend voor de producenten, die langzamerhand het grootste deel van hunne fabrieken weder aan het werk hebben. China koopt weer meer, terwijl Indië aarzeland de verhoogde prijzen volgt, welke prijzen iedere week duurder worden; maar men verwacht, dat de stijging van de wisselkoersen een goeden invloed op den handel zal hebben. Er is meer te doen voor Java, de Straits en de koloniën, daar de exporteurs beginnen in te zien, dat de prijzen waarschijnlijk niet veel lager zullen worden en er voor redelijke levering spoedig niet veel meer verkrijgbaar zal zijn. De kleinere markten koopen ook meer en de algemeene vooruitzichten zijn veel verbeterd.

	7 Mei 14 Mei	7 Mei 14 Mei
Liverpoolnoteeringen (loco)	T.T. op Indië	1/6 1/8
F.G.F. Sakellaris 26,59	T.T. op Hongkong	3/5 3/8 ³ / ₄
G.F. No. 1 Oomra 13,25	T.T. op Shanghai	5/0 ¹ / ₂ 5/3

WOL.

Tweede wolveiling te Londen. Gebrs. van der Vies ontvingen over het eindresultaat der Londensche wolveilingen, welke op Vrijdag 23 Mei geëindigd zijn, het volgende telegram:

„Londres cloture suite rareté bobs merinos peigné Australie dix pourcent hausse croisés soutenus laines defectueuses cours irréguliers environ dix pourcent baisse”.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.:

Wederom kunnen wij constateeren, dat de stijging in alle buitenlandsche huiden geregeld voortgang maakt en de nieuwe aanbiedingen toonen wederom eene rijzing van 4/5 % boven die van de vorige week aan.

De meeste huiden, die in de laatste dagen aan de Rotterdamse markt werden aangevoerd, werden tot bevredigende prijzen verkocht. Ook van het s.s. „Kennemerland” kwamen 2000 huiden tot afdoening, zoodat er thans nog circa 5500 aan de markt zijn.

Inlandsche huiden houden ook hare vaste tendenz. De huidenclubs verkochten haren geheelen voorraad tot eind Mei, zoowel huiden als alle soorten kalfsvellen en pinken, tot hooge prijzen.

Kalfsvellen. Bij gebrek aan aanbod zonder nieuwe zaken. Er is thans geen noemenswaardige voorraad meer aanwezig.

Looistoffen. Korte looistoffen trekken wederom meer attentie tot iets lagere prijzen, en tot hogere prijzen voor extracten.

24 Mei 1919.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
26 Mei 1919..	nom.	78.15/-	235.15/-	23.5/-	36.5/-
19 „ 1919..	nom.	79.2/6	246.15/-	24.7/6	36.-/-
27 Mei 1918..	nom.	110.-/-	355.-/-	30.10/-	52.-/-
25 Mei 1917..	nom.	130.-/-	253.17/6	30.10/-	—
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petro- grad Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
19/24 Mei 1919	—	—	f 22.- ¹	8/6 ²	267/6	235/-
12/17 „ 1919	—	—	„ 21.- ¹	8/6 ²	f 130.-	62/6 ²
20/25 Mei 1918	—	—	—	50/-	—	225/-
21/26 Mei 1917	—	—	„ 7.-	40/-	„ 52.25	142/6
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Gothen- burg
19/24 Mei 1919	54/- ³	47/6	47/6	50/-	f 10	Kr. 45
12/17 „ 1919	28/- ³	47/6	47/6	47/6	„ 10	„ 45.-
20/25 Mei 1918	69/-	101/3	200/-	120/-	—	„ 165.-
21/26 Mei 1917	69/-	101/3	140/-	100/-	—	„ 200.-
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chill West Europa (salpeter)
19/24 Mei 1919.....	90/- ³	112/6 ²	—	—
12/17 „ 1919.....	115/- ¹	150/- ¹	—	—
20/25 Mei 1918.....	275/-	500/-	—	185/-
21/26 Mei 1917.....	350/-	400/-	—	160/-
Juli 1914.....	14/6	16/3	25/-	22/3

¹) Voor neutrale schepen. ²) Voor Britsche schepen.

³) Voor neutrale schepen onder geallieerde time charter.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

RIJNVAART.

Week van 19 tot 26 Mei 1919.

In de afgelopen week zijn de kolennladingen op het kanaal in het Ruhr-kolengebied iets toegenomen. Er werden verschillende schepen ter verlading naar den Middelen en Bovenrijn gecharterd, in hoofdzaak schepen van 800/1000 tons. De vrachtprijzen werden onveranderd genoteerd. De verschepingen aan de kippers in Duisburg en Ruhrort zijn nog steeds zeer slecht, terwijl de toevoren gering bleven. De schippers van de in lading liggende schepen moeten zich verplichten, dat zij bij eventueel overschrijven van den wettelijken laadtijd geen overliggend zullen vorderen.

De slechte verschepingen hebben natuurlijk tengevolge, dat er nog zeer weinig sleepwerk is. Ook de sleeploonen bleven onveranderd genoteerd.

Van Rotterdam naar de Ruhrhavens was de toestand iets gunstiger, aangezien er de vorige week verschillende schepen met levensmiddelen voor de bevolking in het bezette gebied in Duitschland te sleepen waren. De sleeploonen werden genoteerd met 50-cents-tarief plus 70 cents per last.

De waterstand bleef gunstig. Cauber Pegel wees einde der week 2,76 meter aan.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

TE KOOP GEVRAAGD:

Exemplaren Nr. 91, 95 en 96 van jaargang 1917.

Aanbiedingen

Secretariaat Economisch-Statistische Berichten,
Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.

De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij

ROTTERDAM
Telefoon 8600
AMSTERDAM
Telefoon N 5580

'S-GRAVENHAGE
Telefoon H 280, 300
LEEWARDEN

GRONINGEN
Telefoon 1555
ARNHEM
Telefoon 2723

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc.,
in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.
PROSPECTUS GRATIS.

NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK

HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven)
Gecertificeerd door de Centrale Trust-Compagnie

Verkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,—
op elk goed effectenkantoor

GEBROEDERS CHABOT

ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Ver-
koop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e.a. verzekeringen
van elken aard.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

AMSTERDAM

Geregelde Passagiers- en
Vrachtdienst met nieuwe,
moderne post-stoomschepen

TUSSCHEN

AMSTERDAM

EN

ZUID-AMERIKA

VIA

CORUÑA, VIGO, LISSABON, LAS PALMAS.

Mr. D. C. J. H. KROPVELD,

Oud-Landsadvokaat te Soerabaia, rechts-
geleerd adviseur voor Nederlandsch en
Nederlandsch-Indisch recht te LONDEN,
80 Whitehall Court, S.W. 1,
heeft zijn praktijk hervat.

NEDERLANDSCH-TRANSATLANTISCHE HYPOTHEEKBANK TE AMSTERDAM

WERKT IN CANADA MET EIGEN KANTOREN
DIRECTIE: J. MEES TE AMSTERDAM. L. DROOGLEEVER FORTUYN TE WINNIPEG

5 en 6 % **PANDBRIEVEN**
IN STUKKEN VAN f 1000,—, f 500,— EN f 100,—

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Het vraagstuk van de geldruimte in Nederland en de
goudpolitiek van de Nederlandsche Bank

met bijlage:

Nederlandsch-Oost-Indië en de Gold-Exchange-Standaard
door Mr. G. VISSERING

Prijs f 1,50

Het Bankwezen in Nederlandsch West-Indië

door Mr. G. J. FABIUS

Prijs f 1,50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, Rotterdam

HEEMAF

Telefoon Nos. 54, 82 en 119

**ELECTRISCHE
APPARATEN EN
INSTRUMENTEN****HENGELO**

Telegram-Adres: HEEMAF-HENGELO

**ELECTRO-
MOTOREN EN
GENERATOREN****COMPLETE ELECTRISCHE INSTALLATIES****MAATSCHAPPIJ**

voor

Scheeps- en Werktuigbouw**„FIJENOORD”****ROTTERDAM**Kruisers — Torpedobooten
OnderzeebootenMailstoomschepen
Vrachstoomschepen
BaggermateriaalMachine-installaties
tot 65000 P.K.

Scheeps-Zoelly-Turbines

Machines en apparaten voor
Suikerfabrieken, enz.**GRONINGSCHЕ CREDIET-
EN HANDELSBANK**

GRONINGEN, APELDOORN, APPINGEDAM, ASSEN EN VEENDAM

Kapitaal f 5.000.000,—

Geplaatst en volgestort f 2.500.000,—

Reserves ruim. f 478.000,—

VERSCHAFT BEDRIJFSKAPITAAL AAN
LANDBOUW, HANDEL EN NIJVERHEID**INCASSO — DEPOSITO — SAFE DEPOSIT****FRIESCH-GRONINGSCHЕ HYPOTHEEKBANK**

AANDEELKAPITAAL f 2.500.000

HYPOTHEKEN ± f 34.000.000

RESERVES ruim - 1.000.000

PANDBRIEVEN ± - 33.500.000

VERKRIJGBAAR:

5 % Pandbrieven à **100**¹/₂ %**4**¹/₂ % „ „ **95**¹/₂ %**4** % „ „ **88** %**NIJGH & VAN
DITMAR'S
UITGEVERS-MIJ**

ROTTERDAM

Wijnhaven 111-113

Tel. 7841-42-43-61

Belast zich met het
verzorgen van uit-
gaven en tijdschrif-
ten op elk gebied**ONTVANG- EN BETAALKAS**

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22

AMSTERDAM

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4 PCT.

GELDEN OP DEZEN TERMIJN GESTORT ZIJN NA AFLOOP VAN HET
JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR
GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR
OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.**NEDERLANDSCHE HYPOTHEEKBANK TE VEENDAM**

Kapitaal f 4.000.000,—

Pandbrieven ruim 36 miljoen.

Directie { Mr. N. F. WILKENS.
Mr. M. J. BOS.

Reserve f 1.056.329,85

Hypotheeken ruim 37 miljoen.

Koers 5 pCt. Pandbrieven 101 pCt.

Hypotheekrente vanaf 5¹/₈ pCt.

Eerste Nederlandsche Hypotheekbriefbank

's-Gravenhage - Lange Vijverberg 9

Geeft, van heden af, zoolang de voorraad strekt, tegen beurskoers uit:

5 pCt. Algemeene Hypotheekbrieven

N.V. W. van Driel's

Stoomboot- en Transportondernemingen

ROTTERDAM

Reeders, Cargadoors, Expeditours, Zeebevrachtingsagenten

Telegramadres: FIAT.

Telefoonnummers: 1958, 1977, 1997.

GEBROEDERS SCHEUER

Assurateurs en Assurantiebezorgers

Expeditours en Cargadoors

AMSTERDAM EN ROTTERDAM

Verzekering van Koopmansgoederen tegen transport, molest, brand en diefstal tegen concurrerende premiën.

FRANSCH-HOLLANDSCHE
OLIEFABRIEKEN

„CALVE-DELFT”

TE DELFT

ARTIKELEN:

Delftsche Slaolie

Arachide-olie

Sesam-olie

Soya-olie

Bakkers-olie

Plantenvet Delfia

Cocos-olie N. O. F.

Grondnotenkoeken en -meel

Sesamkoeken en -meel

Cocosmeel

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf

ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang

Drie droogdokken met lichtvermogen tot 14000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam

WERKSPoor, AMSTERDAM

Land- en Scheeps-Machines - Dieselmotoren
 Installatiën voor Suikerfabrieken - Polderbemalingen
 Rollend Spoorwegmateriëel - IJzerconstructiën